

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

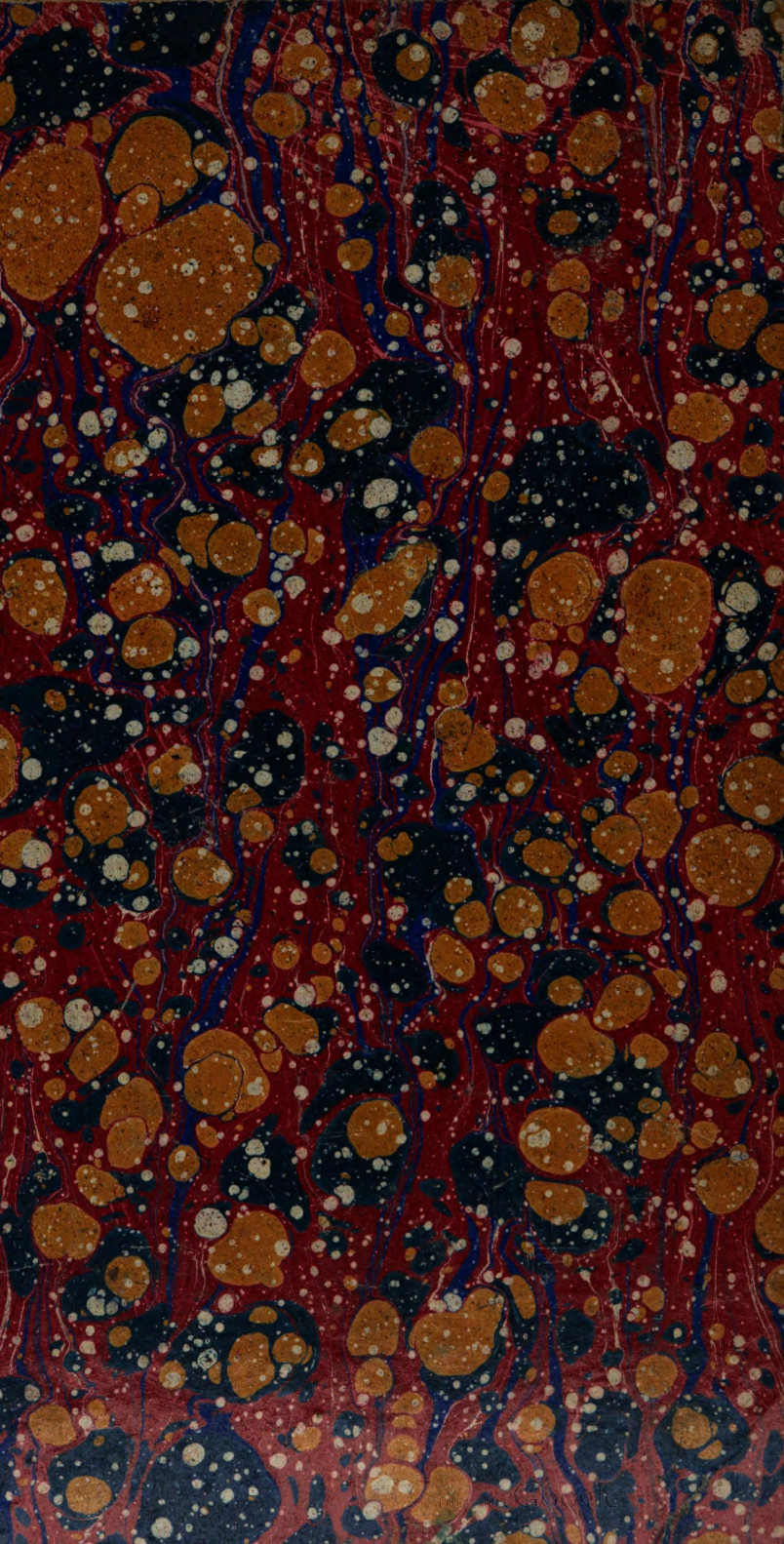
Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

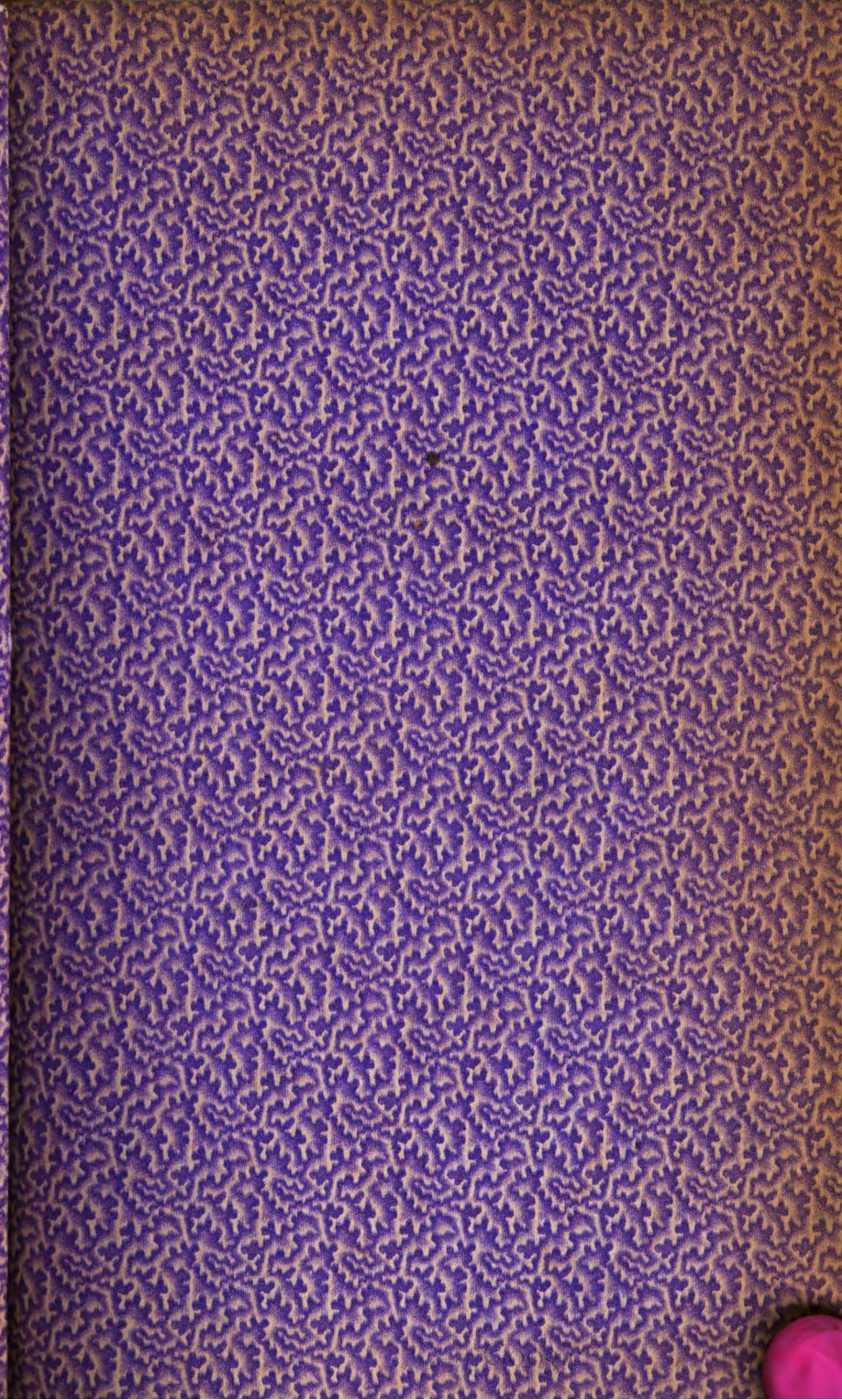
UN

GENT

Digitized by Google

(D. G. 8118)

ONTWERP
VAN EENE
GROND-WET
VOOR HET KONINGRYK
DER

Nederlanden

Zoo ende gelyk hen zelve te goedkeuringen
des Notables is voorgedraegen.

NAER DE ORIGINEELE UYTGAEEVE.

TOT GEND

By F. J. BOGAERT-DE-CLERCQ, in de Onderstraete en
By J. BEGIN, op d'Appelbrugge, in den Engel.

VERSLAG

G E D A E N

AEN Z. M. DEN KONING DER NEDERLANDEN,

Door de commissie gelast met het overzien van de grondwet der vereenigde provincien, en met de modificatien voor te stellen, die vereyscht worden door de vermeerderinge van grondgebied, het oprechten van het koningryk der Nederlanden en de bepaelinge der tractaeten van Londen en Weenen.

SIRE!

De commissie die ul. gelast heeft met het overzien van de grondwet der vereenigde provincien, en met het voorstellen der modificatien, die vereyscht worden door de vermeerdering van grondgebied, het oprechten van het koningryk der Nederlanden en de beschikkingen der tractaeten van Londen en Weenen, heeft zig tot dat werk overgegeven met alden iver die zyn belang inboezemde en het verlangen om het vertrouwen van U. M. te verrechtveirdigen.

UL. hebt verklaert, Sire, aen de vergaederde notable in het voorleden jaer tot Amsterdam, dat ul de souvereiniteyt aenveird had, op de uytdrukkelyke voorwaerde, dat eene grondwet genoegzaam zoude vestigen de vryheyd der persoonen, de zekerheyd der eygdommen, met een woord alle de borgerlyke rechten die een waer vry volk kenmerken.

Deze woorden door dankbaerheyd in alle herten gedrukt; de zeden en gewoontens der natie, haere publieke en door verscheide eeuwen beproefde inrigtingen, zyn den grondsteen geworden van deze eerste wet; enkele theorien had men door zoo veel kortwylyge constitutien te wel leeren kennen, om die hier niet uyt te laeten; gevolgendlyk is het geene uytvinding des vernufts, maer eene wet zoo als-ze door de gesteldheyt van Holland in het begin der 19de eeuw vereyscht word.

Zy heeft niet opgebouwd, wat door den tyd geheel vervallen was, zy heeft enkel vernieuwd het gene met vrugt kon behouden blyven, en in dien geest had zy de staeten der provincien doen herleven, maer te gelyk haer bestaen gemaetigt.

In hunne betrekking tot de algemeyne lands-regeering was

hunne organisatie niet altyd onberispelyk geweest ; die betrekking is opgehouden : maer belast met het inwendig bestier, hebben de provinciale staeten oneyndig veel toegebracht tot de welvaerd van het land ; dat bestier is hun terug gegeven , als mede aen de steden en de arrondissementen van het platte land, alle de onafhangelykheid die met het algemeyn welzyn bestaenbaer kan berekend worden.

De wet heeft voorts den Souvereyn bekleed met al het gezag en de magt , welke beschikt is om zyne hooge weerdigheyd allerwege te doen eerbiedigen. Zy heeft de wetgevende macht geplaatst in de saemenstemming van den Vorst met de Staeten-generael , benoemd door de provinciale staeten , welke ider op hunne beurt gekozen worden door alle ingezetene , die eenig belang in 'slands welvaerd hebben.

In zulk een wel ingerecht saemenstel van wetten en inrechtinge herkenden de leden der commissie uit de zuydelyke provincien spoedig de gronden hunner aloude gesteldheid, de beginselen hunner aloude vryheid en onafhangelykheid, en het heeft weynig moeyte gekost. Sire ! deze grond-wet te schikken nae de behoeften van twee volkeren, die een-mael tot hun ongeluk, en dat van geheel Europa gescheyden, niets meer ter herte hebben, dan zig nu, ter bevoordering van eygen welvaerd, en aller volkeren waer belang, door eenen onverbreekbaeren band te vereenigen.

Daer toe bepaelde zig onze taek, ten grondslag van onze werkingen die eerste wet, en haere welmeynende en vaderlyke bedoelingen genomen hebbende, zoo hebben wy de algemeyne beginselen en bezondere bepalingen daer in voor-komende, gevolgendlyk naergegaen.

Wy hebben getragt, Sire ! in uwen geest in te dringen, en aen de staets-wet, nae welke uw schoon ryk zal bestierd worden, dat kenmerk van rechtveirdigheyd en algemeyne welwillendheyd te geven, dat men in alle uwe gevoelens telkens wedervind.

Verre was van ons de trotsche waen van alles te willen voorzien, alles te regelen, en wy hebben aen de ondervinding van laeteren tyd ook haer deel ter volmaeking van dit werk gelaeten ; dikwils hebben wy alleenelyk de fondamenten geleyd, waer op uwe wysheid door andere raeds-lieden en den tyd zelve verlicht, de inrigtingen vestigen zal, welke nu meer aangewezen als vastgesteld zyn, en daer naer zonder schaedelyke overhaesting, maer te gelyk zonder onnoodig draelen, het gebouw volmaeken zullen, waer van wy de omtrekken geteeekend en de gronden gevestigd hebben.

By de verdeeling van het ryk hebben wy voor de noordelyke provincien die der eerste grond-wet behouden, en alzo aen elke provincien haere oude grenzen met weynige veranderingen, die haer belang zelve aenwyst, terug gegeven.

Gelyk belang heeft ons bewogen voor de zuydelyke provincien eenen tegengestelden grond aen te nemen, en de uytgestrektheyd der tegenwoordige departementen te behouden, met verandering alleenelyk van de benaemingen. Art. 2.

Een tyd-verloop van meer dan 20 jaeren heeft tusschen de ingezetene der departementen betrekkingen ingevoerd welke men niet kan vernietigen, zonder ontallyke belangens te kwetsen, en eene verwerring te wege te brengen, even moeyelyk voor de regeering, als onnut, jae schaedlyk voor de ingezetenen zelve.

Wy hebben den rang der provincien bepaeld, zoo als die voor haere scheyding bestond ten tyde van Karel den V. en zyne voorzaeten. De provincie Luxembourg, welke den titel van groot-hertogdom voert, en die voor Uwe Majesteyt en deszelfs Huys de plaets der voorige duytsche staeten bekleed, is voor het ryk eene zeer belangryke aanwinnings.

Wy weten, Sire! dat tractaeten tusschen de leden van uw vorstelyk geslacht gesloten, aen den tweeden uwer zoonen bepaelde rechten op de nassausche staeten verzekerd hebben, wy hebben niet ontkend het recht van dezen prins tot eene schaede-vergoeding; maer wy gelooven, Sire! dat aen de staeten-generael moet worden overgelaeten, om het zy by wege eener overgaeve van domeynen, of op eenige andere wyze daer omtrent de vergoeding voor te stellen, welke het meest geschikt zyn zal, om te voldoen aen het gene de billikheyd eyscht en de herkentenys der natie voorschryft.

Wy verstouten ons 'noch, Sire! den wensch te uytten dat, met over-een-stemming uwer bondgenooten, zoodanige schikkingen gemaekt worden, door welke het groot-hertogdom van Luxembourg nimmer en in geen geval kan ophouden een gedeelte van het koningryk uyt te maeken; dezen wensch is gegrond op het belang van den staet, maer niet minder op dat van Europa zelve.

Alle de verzekeringen, welke by de eerste grond-wet aen de persoonelyke vryheyd, en het rustig bezit der eygendommen gegeven waeren, zyn ook in het nieuw ontwerp te vinden, en wy hebben niet nodig gehad veel daer by te voegen.

Alle willekeurige gevangening is voorkomen. Art. 168.

Indien in gewigtige voorvallen eene politieke aenhoudinge vereyscht word, binnen dry dagen moet dan den aengehouden persoon aen den rechter worden overgegeven, die door de wet aangewezen word. Art. 169.

Niemand word tegen zynen wil aen dien rechter onttrokken. Art. 167.

De onrechtveerdige straffe van verbeurt-verklaeringe, blyft afgeschaft. Art. 171.

Alle vonnis in burgerlyke zaaken moet de beweegredenen inhouden op welk het zelve gegrond is. Art. 173.

In crimineele vonnissen moet de misdaed met haere omstandigheden, en de wet die daer op toegepast is, uytgedrukt worden. Art 172.

Beyde moeten in openbaere zittinge uytgesproken worden Art. 174.

Niemand mag van zyn eygendom ontzet worden, dan, wanneer het algemeyn belang zulks vereyscht en tegen eene betaemelyke schaedeloosstelling. Art. 164.

De wooninge van elken onderdaen des konings is onschendbaer. Art. 170.

De wet herkend en regeld op eene behoorlyke wyze het recht van elken ingezetenen, om zyne belangen by 's lands regeeringe in te brengen. Art. 116.

Zy gedooft geene voor-rechten in 'tsuk der belastingen. Art. 198.

Des konings onderdaenen zyn, zonder onderscheyd van geborte of godsdienstige belydenissen, tot alle ampten en bedieningen aennemelyk. Art. 11 en 192.

Tot de hoogere posten zyn alleenelyk verkiesbaer ingezetenen, geboren uyt ouders binnen het ryk gevestigd (art. 8); maer tot alle andere konnen zy ook geroepen worden, die door naturalisatie voor nederlanders gehouden worden. Het gastvrye Nederland zal by voortdueringe bescherming en hulpe verleenen aen allen, die door deszelfs zachte wetten en vaderlyke regeering gelokt, zig in het zelve neder zetten; maer het recht om over de hoogere belangen van het volk zyne stemme uyt te brengen, en aen de bestieringe der gemeyne zaak deel te nemen, kan aen niemand worden toegekend, die niet de liefde voor het vaderland met de eerste melk heeft ingezogen.

De vryheyd der druk pers, is aen geene andere bepalingen onderworpen, dan elke andere daed der burgers, de verantwoordelykheyd namentlyk van den schryver, drukker en uytgever. Art. 227.

Wy hebben onder de eerste plichten van 's lands regeeringe gebragt de zorgte voor het openbaer onderwijs; het verspreyd by alle classen der maetschappy nuttige kennis, en by der zelve beschaeftde standen dje liefde voor de wetenschappen, welke het leven veraengenaemen, een gedeelte van den waeren volk-roem uytmaeken, en met de welvaerd zoo wel als met de zekerheyd van den staet in verband staen. Art. 226.

In weynige landen is zoo veel voor den armen gedaen, als in het onze; men zoekt te vergeefs elders zoo veel stigtingen, waer den gryzaerd eene rust-plaets, de zwakke hulp en bystand, en de jeugd kosteloos onderwijs vinden

kan. Het levendig belang, dat Uwe Majesteyt in die gedenkteekenen van den godsdienst, christelyke liefde en weldaedigheid onzer voorvaders steld, is by de grond-wet van alle onze Koningen voorgeschreven als eene pligt. Art. 226.

By het zelve is eyngelinge het dierbaerste van alle rechten verzekerd, de volstreckte vryheyd van geweten. Art. 190.

Wy durven ons vleyen, Sire! dat deze onderscheydende bepaelingen aen uwe edele bedoelingen beantwoorden.

De steden, districten en dorpen, richten hunne huyshoudinge nae elks plaatselyke gesteldheyd in, mits maer het algemeyn belang daer by niet worde beledigt. De plaatselyke regeeringen bestieren als goede huys-vaders; maer hunne bezondere huyshoudingen maekt een gedeelte van het algemeyne nyt, zy moeten dus deze belangens niet kwetsen. Art. 155.

De staeten der provincien keuren de begrootinge der plaatselyke uytgaeven goed. Art. 156.

De algemeyne regeeringe neemt daer van (des noods) kennise en beschikt daer omtrent zoo als het algemeyn welzyn vereyscht. Art. 159.

Zy schort op en steld buyten werkinge alle de handelingen der plaatselyke regeeringen, welke tegen de wetten en het algemeyn belang benadeeligen. Art. 155.

De arrondissementen ten platten lande zullen hunne oude, of laeter aengenomene scheydingen behouden, of ook geheele nieuwe verkrygen; hunne oude ofte geheele nieuwe benaemingen aennemen, nae maete de omstandigheden en het plaatselyk belang zulks medebrengen. Dit alles zoo wel als de wyze waer op het bestier zal geregeld worden, word by reglementen bepaeld, door den koning vast te stellen, naer genomen advies van de provinciale staeten der plaatselyke regeeringe of bezondere commissiën saemengesteld nyt leden die met de plaatselyke aangelegendheden bekend zyn en daer in belang hebben. Art. 132 en 154.

Wy hebben straks het goed aengehaeld door het bestier der provinciale staeten in vroegere dagen tot de algemeyne welvaerd bygebragt. Van alle bemoeyenisse niet de grootere belangens van den staet ontslaegen, zal hun bestier nog nuttigere zyn. Tallooze inrigtingen, openbaere werken van het grootste belang, en de steeds bloeyende welvaerd van vroegere dagen, hebben zoo in de noordelyke als zuydelyke provincien de nuttige strekkinge van zulk een bestier bewezen, en met wecrzin had men deszells vernietiging gezien. Door verlichte mannen in een naebuierig land, alwaer zulke regeeringen niet algemeyn bekend waeren, boven alle andere wyze van bestier aangeprezen, zal het zelve in ons saemenstel van regeerig een heylzaam en doelmaetig middel zyn, om de gehechtheyd en den eerbied voor de wetten aen te kwee-

ken, welke zoo veel te vaster kleeven, nae maete zy meer op ernstig vertrouwen gegrond zyn. In uw hert:toch, Sire! konnen die heyllooze staetsregelen niet opkomen, welke het belang der Vorsten van dat des volks afscheyden, en alzoo het heyl en de kracht miskennen, dat door der zelve standvastige en nauwe vereeniging word verkregeu.

De staeten zullen de noodzackelykheden hunner provincien en de redelyke begeirten van des konings onderdaenen ter zyner kennisse brengen. Art. 151.

Belast met de inwendige huyshoudinge hunner provincien; maeken zy onder 's konings goedkeuringe de noodige bepaelingen ten dien aenzien. Art. 146.

Zy deelē nae de bepaelde regelen, de bestieringe van den waterstaet, (de bruggen en wegen daer onder begrepen) met een bestier, aen het welk de voorige grond-wet om de belangrykheyd der zaake zeker constitutionneel bes aen gegeven heeft, het welk wy ook behouden hebben. Art. 215 en 225.

Voor het overige behooren alle takken van het provinciael bestier tot de bevoegdenisse der staeten; maer het getal der leden moettē aenziēlyk, zyn konnen zy niet altyd verlaerd blyven; zy noemen daerom tot uytvoeringe van dat gedeelte van hun gezag, het welke eene dagelyksche zorge en een altyd voortduerende toezicht vereyscht, eene vaste commissie uyt hun midden die over haere daeden aen hun verantwoordelyk is. Art. 153.

De vergaedinge der staeten, zoo wel als die van hunne gedeputeerde heeft tot haeren voorzitter eenen commissaris door den Koning benoemd, en die te gelyk belast is met de zorgen voor de belangen der provincien, voor die der algemeyne regering en alzoo voor de regtige uytvoeringe der wetten. Art. 137.

Door deze tusschen-komst word den Koning als opperbestierder van het geheel, op de regelmaetige wyze onderdicht, van alles, wat deszelfs vaderlyke bezorgtheyd noodig heeft te weten; dezen amptenaer kan alzoo door de waere beweegreden van vele bepaelingen op te geven, welkers doel lichtelyk zoud konnen miskend worden, een nuttig verbond daer stellen tusschen de ministers des Konings en de Staeten.

By de eerste grondwet waeren geene vaste bepaelingen ontrent de saemstellingen der provinciaele Staeten gemaakt, naderhand is die saemstellinge voor elke provincie by een reglement geregeld het welk met uwe Majesteyts goedkeuringe is bekrachtigd. By die reglementen zyn in het oog gelouden de oude inregtingen in de Vereenigde Nederlanden te vooren bestaen hebbende; en zy bevatten niets dat met de belgische gesteldheyd strydig is. -- Wy hebben het nuttig

geagt dat de gronden van de saemenstellinge der Staeten in de grond-wet zelve vervat wierden. Art. 129.

De edele welke zig ofte niet tot ridderschappen kunnen vereenigen de steden en het platte land nemen deel aen het provinciael bestier in eene evenredigheyd, welke nae het belang van elke provincie kan geregeld worden, art. 131: alleen het beginsel staet vast, en is overal gelykvormig; al het overige verschilt nae de plaetselyke aengelegenheden, en kan door uwe Majesteyt nae het geen de ondervindinge leeren zal nuttig te wezen, worden gemactigd. Hoe gelukkig is niet het volk, dat in het vormen van zynen staet zig niet behoeft te waagen aen eenen schaedelyken spoed, uocht zig overgeven, aen eene geheele blinde toekomst, naer met het volste vertrouwen aen zynen Koning de zorge kan overlaeten, om de algemeyne staets-wetten af te werken en te volmaeken.

Wy hebben echter begrepen, Sire! dat'er cyndelyk een tyd moet komen, naer welken de gestaedige begeerte ter verbeteringe niet behoorde te worden ingewilligd, daer de vastheyd en zekerheyd van het geen goed bevonden is verkiezelyk is boven de eydele poogingen om zonder ophouden paer volmaektheyd te streven.

Wy hebben daerom vastgesteld om de reglementen door uwe Majesteyt bekrachtigd, voor zoo verre het stemrecht en de zittinge in de vergaderingen, dat is de beoeffeninge der politieke rechten betreft naer een tyd verloop van tien jaeren als een deel der grond-wet te doen beschouwen Art. 7.

De verkiezinge der leden van de staeten-generael is ook by het nieuw ontwerp aen de provinciale staeten verbleven: daer deze toch middelyk of onmiddelyk door de natie zelve verkozen worden zoo zoude het geheel overtollig zyn een ander kies-collegie, ten gemelden eynde op te regten. Het is boven dien geheel overeenkomstig met den geest der grond-wet die, zonder aenleydinge te geven tot alle ongelegentheden van eygentlyk gezeyde volks-vergaederingen alle de gestelde magten als schaeckels van eene gemeyne keten beschouwd, door van de een tot de andere af te daelen, zelfs eyndelyk tot de leegere standen der maetschappy welke, hoe zeer een gering gedeelte in de vervulling der behoeften van den Staet bydraegende, echter belang hebben in de nationale vertegenwoordiging. Art. 133 en 134.

Ten aanzien van het getal der leden, door elke provincie tot de vergaeding der Staeten-generael te benoemen, heeft eenig verschil van gevoelen plaetse gehad.

Verscheyde leden der commissie waeren van meyning, dat daer toe de bevolking als den eenvoudigsten, betacmelyksten en zekersten grond in aenmerking komen moest, en bragten

vele redenen en voorbeelden by ter ondersteuning van dit gevoel; andere dagten, dat de regtmaetigheyl van dezen grond, en voor al ook deszelfs toepassing op de vereening onzer provincien, met grond kan tegengesproken worden, en daer wierd voorders aenmerkt, dat de buytenlandsche bezittingen, welke de noordelyke provincien tot moederland hebben, de uytgebreydheyl van den handel daer uyt geboren, en de millioenen inwoonders onder haere regeering levende, niet gedoogde den grondslag voor de vertegenwoordiging, enkel in de europasche bevolking te zoeken; eyndelyk, dat den eenigsten middel tot vestinge van eene opregte en altydduerende vereening tusschen de twee gedeelten van het ryk was eene geheel gelyke vertegenwoordiging van beyde. Met die gevoels heeft zig de meerderheyl vereenigd.

Het getal der leden uyt elke der noordelyke provincien is het zelve gebleven; dat der zuydelyke is op eene behoorelyke wyze geschikt en in evenredigheyl zoo van het getal der ingezetenen, als van die der gedeputeerde, door welke zy reeds waeren vertegenwoordigd geweest. Art. 79.

Daer is een deel der Staeten-generael, Sire! het welk wy meynen dat niet behoort te worden afgewisseld. De vergrootinge van den staet, den rang die de zelve onder de volken van Europa bekleed, de verschillende bestand-deelen, waer uyt de zelve is saemengesteld, deszelfs meer ingewikkelde belangen, macken ons eene pligt met de ondervindinge te raede te gaen.

Ten eynde dan alle verdeelinge in de raedplegingen te voorkomen, in moeyelyke tyden aen de driften heylzaeme paelen te stellen, den troon te omringen door een bolwerk, waer tegen alle partyen afstooten, aen de natie eene volkomene zekerheyl te waerborgen tegen alle wilkeurige uytbreeding van gezag, oordeelen wy het nuttig, Sire! op het voorbeeld van magtige ryken en bloeyende gemeyne besten de vertegenwoordiging des volks in twee kamers af te deelen; wy hebben ten dezen aenzien echter geene vremde instellingen naegevolgd, welke met onze zeden niet waeren overeen te brengen; wy hebben de gronden dezer instelling gezocht in het wezentlyk doel van de zelve.

Aen de afdeeling der Staeten-generael, ingesteld met oogmerk om driften en dwaelingen van den oogenblik tegen te gaen, is niet toegekend het recht om eenige voorstellen te doen; zy behoort enkel lydelyk te wezen, en bepaeld zig alzoo tot de aenneming of verwerping der voirstellen aen haer gezonden.

Voorzigtigheyl en wysheyl zyn de groote vereyschtheden in haere leden; de ontworpen grond-wet vraegt eenen ouderdom van 40 jaeren.

De grootste waerborg, welke zy aen den Staet konnen ge-

ven, is het groot belang dat zy zelve by het algemeyn welzyn hebben. Zy worden daerom gekozen nyt de geene 't zy die door diensten aen den Staet bewezen, 't zy door hunne geborte, of door hun vermogen, tot de aenzienelykste van den lande behooren.

Niets is'er bynae, dat elk mensch kragtdaediger zoekt te handhaeven, dan persoonlyke agting en aenzien, en de herinnering en de belooning der diensten door hem bewezen; hertelyk dus moet de verkleefdheyd zyn aen het vaderland, van hem, die het aenzien, dat hy geniet, verschuldigd is aen eenen naem die zyne voorouders door werkelyke diensten aen het vaderland veredeld hebben. — De bezitters van een groot vermogen, in vaste goederen gevestigd, aen den Staet geleent, of nuttiglyk in den handel aengeleyd, zullen buyten twyffel zorgvuldiglyk waeken, dat geen bron van algemeyne welvaerd worde gestopt of uytgedroogd.

Om hun eene nuttige onafhangelykheyd te bezorgen, hebben wy voorgedraegen, dat zy voor hun leven zullen worden aangesteld. — Hunne benaeming staet geheel aen den Koning. Den geest der monarchie en het belang der natie vereysschen dit om stryd; daer door bekomt den Vorst op de eerste standen der maetschappye eenen invloed, welks nut zig allerwege verspreyd. — Wy hebben ons steeds den vasten regel uytgekozen, de grondwet over-een te brengen met den waeren aard van eene gemaetigde monarchie. Art. 80.

Den Koning zendt de voorstellen, welke hy in den raad van Staet doet overwegen aen de kamer, die door de provinciale Staeten verkozen is, (art. 106); deze onderzoekt de zelve, en brengt-ze by aenmening in de eerste kamer, welke op gelyke wyze de zaak onderzoekt (art. 109), deze kamer ontlaagt en overweegt mede de voorstellen door de tweede kamer aen den Koning gedaen; nimmer stelt zy zelve iets voor. Art. 114 en 115.

Zoo zy zulk eenen voorstel aanneemt, zendt zy het aen den Koning, die het zelve aanneemt ofte verwerpt. Art. 116.

Veeltyds zal deze kamer by het afslaan van eenig voorstel der andere, aen den Koning bespaaren de oeffening van een heylzaam en hoogst noodzaekelyk recht, maer het welk doch door eene te veelvuldige herhaeling het onderling vertrouwen zoude kunnen deiren, welkers behoud zoo nuttig voor de vorsten en zoo heylzaam voor de volkeren is. Voor het overig is de wet steeds het uytvloeyzel van het gemeyn overleg des Konings en der beyde kamers van de Staeten-generael. Art. 119.

In vele onzer provincien, besonderlyk in de noordelyke, hadden de gezaemendlyke burgers een niet onbeduydend aandeel in de bestiering der zaeken, door de wyze zelve op welke de verschillende regeerings-collegien op zig zelve en onderling waeren geschikt. Deze deelneming bevoorderde den

publieken geest , die groote springveer van alle bestieren , die eene vertegenwoordiging ten grondslag hebben. 's Lands regeering bekomt meer kragt en word beter gehoorzaemt wanneer zy de beweeg-redenen van haere wetten en bepaelingen open legt , en het doel der opofferingen welke zy voordert en der kragten welkers inspanning zy begeirt doet kennen. — Verscheyde voorbeelden strekken ten bewyze welk groot vermogen het gouvernement verkrygt wanneer de gehegtheid des volks aen de bevelen maetregelen voortvloeyt uyt beredeneerde overtuiging.

Wy hebben gemeynt , dat deze belangryke voordeelen best verkregen en bewaerd wierden in het opendlyk vergaaderen der tweede kamer , onder zoodaenige bepaelingen nogtans als geschikt zyn ter weiring van alle misbruyk en het tegengaan van eene verkeerde strekking. Art. 108.

Om de waere reden van eenig voorstel met kragt te doen ontwikkelen en de heylzaeme inzigten van het gouvernement naer weirde te doen kennen en beoordeelen , om gelegendheid te geven tot nutte veranderingen , zoo zullen de hoofden der departementen van algemeyn bestier tot beyde de kamers der Staeten-generael toegang hebben , de bevoegdheid echter om de vergaadering voor te lichten , geeft hun geen recht van stemmen. Art. 91.

Daer zyn by de grond-wet eenige bepaelingen gemaakt ontrent de wyze van raedplegen , welke in den eersten opslag beter by een reglement van order schynen te konnen worden geregeld , dan wy hebben aen den zelve een des te grooter gewigt gehegt , nae maete wy overtuigd wierden van het nut van eene gestaedige en onderlinge verhouding tusschen de leden der vergaadering uyt de verschillende deelen van het ryk te saenen gevloeyd , en gelyk van het daer stellen van eene gemakelyke wyze om aen alle de waere gronden en de teederste bedenkingen te doen kennen , welke ter aenneming of verwerping van eenigen voorstel leyden konnen. Art. 107.

Het is ter behouding van de volmaaktste eensgezindheid , dat wy de onderscheyden formulieren hebben voorgeschreven , welke in de gestaedige wisseling der kamers en onderling met het gouvernement moeten worden gebezigd.

Wy agten het voor onnoodig , Sire ! de redenen op te geven die ons bewogen hebben tot het voorschryven van de onderscheyden eeds-formulieren. Uwe Majesteyt heerscht over een volk , dat voor den eed eenen heyligen eerbied voed , den zelve nimmer ligtveirdig aflegt , maer getrouwelyk naekomt.

De gronden tot opbouw der rechterlyke verordeningen in de eerste grond-wet geleyd , waeren ten meerderen deele overeenkomstig met de oude hollandsche instellingen en wee-

ken niet wezendlyk van die der belgische provincien af. Wy hebben de zelve behouden.

Tot beslissing van burgerlyke zaaken, bestaen de rechtsbanken van eersten aenleg na het meest geschil der twistende partyen geplaetst. (Art. 134.) Een hof van appel spreekt rech. over een of meer provincien. Art. 182.

Een opperste gerecht-hof heeft de toezigt over de handelingen van alle rechterlyke collegien, en is bekleed met zoodaenig gezag als de wet aen het zelve naeder zal toekennen. Art. 180.

De vervolging en de bestraffing der misdaden is in elk recht-gebied toebetrouwd aen de rechters, die in de burgerlyke geschillen uyt spraek doen, en alzoo maetigt deze hunne dubbele betrekking eene te groote helling tot strengheyd, welke door eene uyt sluytende oeffening van het straf-recht wel ligt by hun zoude kunnen geboren worden.

Een hoog militair gerechts-hof uyt rechtsgeleerde en krygslieden saemengesteld, is bestemd om de vonnissen der krygsraeden nae te gaen, en zelve de rechts-magt door de wet aen het zelve toe te kennen te beoeffenen, terwyl zeer belangryke bedenkingen ons hebben doen besluyten de kennisneming van alle misdaden door het krygs-volk begaen aen die rechts-bank op te draegen. Art. 186.

Voords zullen de bepaelingen van het burgerlyk en lyfstraffelyk recht van de rechten des koophandels, het beleyd en het saemenstel van de justitie wezen voor het geheel Ryk in algemeyne wet-boeken vervat worden. Art. 163.

De onafhanglykheyd der rechters is vastgesteld; zy worden op eenen vasten en wettelyken voet besoldigd, door den Koning benoemd, en wel het grootste deel voor hun leven op voordragt der provinciaele staeten of van de tweede kamer der Staeten-generael. Art. 126, 182 en 183.

Zie daer, Sire! de gronden van een stelsel, 't welk door Uwe Majesteyt overwoogen, en door de staeten-generael aengenomen, eene nieuwe weldaet voor uw volk wezen zal.

Al wat in de eerste grond-wet betrekkelyk de verdedinge van den Staet bepaeld was, hebben wy ook hier overgenomen.

Eene vaste en duerzaeme krygs-magt zal, gelyk, de voorhoede der natie zyn. Art. 204.

Eene milicie wyzelyk geregeld, zal steeds gereed zyn om ter verdedinge van het vaderland toe te snellen. Art. 206 en 212.

De geheele natie eyndelyk in schutteryen vereenigd, zal (is het nood) haere vryheyd en onafhangelykheyd tegen eenen vyand weten te verdedigen. Art. 213.

Het is ons verder nuttig toegeschenen eenige bepaelingen der onlangs gemaekte wetten op de milicie in de grond-wet over te nemen, vermids zy aen den staet de diensten ver-

rekord, welke dezen recht heeft te voorderen, en aen den ingezetenen de opvolging van vaste en onwrikbaere voorschriften toezeft, en hun alzoó behoed tegen wilkeurige en onvoorzieno maetregelen.

By het beschikken van deze heylige pligt, hebben wy herhaelt twee der belangrykste tydperken onzer geschiedenis; de *bevrading van Gend*, welke de ongelukkige scheiding der zeventien provincien voorafging, en de *Unie van Utrecht*, dien eersten grondslag van de nationale onafhangelykheid, dien bron van zoo veel roem en voorspoed. Een mael zal onze nakomelingschap met eene edele trotsheid terug zien op die gedenkweirdige dagen, wanneer Hollanders en Belgen, noch niet geheel tot eenen Staet vereenigd, maer door onderlinge liefde en agting nauw gebroederd, onder de standaerden uwer dappere zoonen, geëveniverd hebben met de geoffendste krygs-benden, op de oevers van de Sambre en de vlakten van Waterloo; --- op die schoone dagen, toen zy weirdig om het geleyde van Nassau's helden-kroost te stryden, de agting uwer bondgenooten, eenigen roem en lauweren verwerven, welke den heyligen onderpand zyn van den moed en iver waer mede zy ten allen tyd gereed zyn, om hun vaderland, hunnen Koning en eene grond-wet, welke onder zulke gunstige voorteekenen word ingesteld, met hun bloed tegen allen aanval te beschermen. Alzoó zal de onafhangelykheid eens volks, weirdig om vry te zyn, en aen het hoofd hebbende een geslacht, waer in wysheid en heldenmoed erfgoederen zyn, steeds geëerbiedigd worden.

De Vorsten van uw Huys, Sire! zullen zekerlyk met wyze behoedzaamheid gebruyk maeken van het recht om oorlog te verklaeren; dit recht is in eene welgerregelde monarchie onafscheydelyk van den persoon der Vorsten; wy hebben het zelve niet in het minste besprek. Sire! wy mogen vrymoediglyk aen Uwe Majesteyt verklaeren, dat wy in de overdenking en behandeling der rechten van de kroon noyt uyt het oog verloren hebben hoe zeer de vryheid en de rechten des volks u ter herte gaet; wy zyn overtuygd dat de ontworpen grond-wet aen den Vorst al het gezag geeft, het welk uyt het wezen onzer regerings-form voortvloeeyd door de uytgestrektheid van het grondgebied geboden, en dat door eene aenhoudende werkzaam en vaste bescherming van aller rechten, van aller belangen vereyscht word. Wy hebben echter gemeynt hier en daer bepaelingen te maeken, welke wy ons verzekerd houden, dat Uwe Majesteyt zelve zal willen gesteld zien voor eenen Monarch in haetere tyden, die het ongeluk had niet geheel aen Uwe Majesteyt te konnen vergeleken worden.

De onderlinge betrekkingen en verpligtingen tusschen den Koning en de natie worden door plechtige eeden versterkt. De inhuldiging des Konings zal vergezeld gaen met al dien

luyster aan zulk eene gewigtige gebeurtenis eygen en over eenkômstig de oude gebruyken, opentlyk onder den blooten hemel in de tegenwoordigheyd van eene grootte schier zyner onderdaenen; zal den Koning hulde en verklaringe van trouwe ontfangen van de geheele natie, en hy zal zelve met plegtigen eede zweeren de grond-wet te zullen nakomen; het geluk van zyn volk met al zyn vermogen te zullen bevoorderen, en alzoo zig te zullen gedraegen nae de voorbeelden, door den stigter onzer nationaale onafhanklykheyd en eersten onzer Koningen gegeven.

De overdragt der kroon in Uwe Majesteyts aanzienelyk geslacht zoo als by de eerste grond-wet geregeld was, is by de tractaeten, welke Europa bevredigd hebben, bevestigd. Wy hebben aan de geleyde gronden alleenelyk die nadere ontwikkeling gegeven welke vereyscht scheenen, om in alle gevallen twyffelingen en uytleggingen te voorkomen, welke aan de volkeren dikwils zoo veel onheyl hebben gekost.
Art 14 - 21.

Verschillende godsdienstige gezindheden zyn in de vereenigde Nederlanden saemengekomen en derwaerts gelokt door de zagtheyd der wetten en de bescherming der regering: zy blyft de zelve. Art. 191.

Wellicht was'er geene andere bepalinge noodig geweest en men had aan uwe Majesteyt geheel konnen overlaten om nae de inspraek der herten voor de leeraers van den godsdienst te zorgen. Maer wy meynden, dat de grond-wet voor uwe opvolgers eene plicht moest maaken uwe edele gevoelens over te nemen, en dat zy daer en boven de verzekeringe geven moest, dat noyt eenige gezindheyt eene andere in de uytoeffeninge van zynen dienst stooren kon, door vastelyk te verklaren, dat de staetswet aan alle gelyke bescherminge verleend. Art. 193 - 196.

Wy hebben reeds aangemerkt, Sire! dat nae ons inzien eene staets-beschikking, welke alle wettige rechten verzekert, welkers gronden geheel in de zeden; en in den aerd der natie liggen, op eene grootere duerzaamheyt hopen mag, dan wanneer zy op louter bespiegelingen gebouwd is; maer den tyd veranderd en maetigt alles, en het is ons toegescheenen, dat'er groote nuttigheyd was in het behouden van eenen middel om die veranderingen, niet op een te vooren geregeld en bepaeld tydstip, maer in geval van gebiedende noodzaekelykheyt te konnen verkrygen; sonder gevaer te loopen, tot alle verkeerde nieuwigheden te vervallen. Art. 299 - 233.

De grond-wet voor de Vereenigde Nederlanden, had aan de commissie die de zelve ontworpen had opgedraegen de byvoeging om de zelve bepaelingen, in geval van twyffel, geduerende de dry eerste jaeren naer de zelve invoeringe

uyt te leggen : wy hebben gedacht dat de wet, die het gemeyn overleg van den Koning en de Staeten Generael uytdrukt, de meeste byvoegdheyd tot zulk eene uytlegginge had, daer de zelve in waarheyd niets is, dan eene juiste toepassing van de grond-wet zelve.

Ten eynde met behoedzaamheyd en zonder schokken de veranderingen uyt te werken welke de nieuwe grondwet noodig maakt, heeft zy by eenige afzonderlyke artikelen aen Uwe Majesteyt opgedraegen, gelykelyk alle de onderscheydene bepaelingen in werking te brengen, welke zy inhoud, en om voor de eerste mael de leden der twee kamers van de Staeten-Generael, en alle andere magistraets-persoonen en amptenaeren aen te stellen, al waere hunne benoëminge voor het vervolg op eene andere wyze geregeld. Art. add. 1.

Volgens die artikelen blyven ook in volle kragt der wetten, welke de onderscheyden gedeelten van het Ryk bestieren, tot op den oogeblik dat zy met den wenschelyken spoed, maer tegelyk zonder overhaesting, door andere rypelyk overwogene wetten zullen zyn vervangen, en aldus heeft de grond-wet zig de beste steun, de magtigste hulo verschaft, welke zy verlangen kan, dat is uwe wyshey, en uwe onbegrensde liefde voor het volk. Art. add. 2.

Mogte Sire! deze grond-wet door uw doorzigt gezuyverd en door den tyd verbeterd, tot het welvaerd van het Ryk medewerken, het geluk der natie vermeerderen; en de onderlinge liefde en genegendheyd van vorst en onderdaenen aenkweeken, welke zoo vrugtbaer tot haer heyl, alleenelyk het voorrecht is van eenen goeden Vorst, onder uw bestier en dat van uw Huys en ons de heerlykste toekomst voorspelt.

’s Gravenhage, den 15 july 1815.

Gysbert Karel van Hogendorp, W. van Tuyll van Serooskerke, van Zuylem, den baron Anethan, by procuratie van M. Raepsaet, B. J. Holvoet, J. H. Mollerus, L. W. van Aylva, Gendebien, A. J. C. Lampsins, Wilh. Queysen, den graef de Thienne de Lombize, den graef de Méan, O. le Clerck, Theod. Dotrenge, den graef de Merode Westerlöö, B. J. Holvoet, J. van den Düssen, Cornelis Theodorus Elout, F. du Bois, J. E. N. van Lynden, C. F. van Maanen, E. J. Alborde, F. van der Duyn van Maasdam, de Coninck, den graef d'Araschot, J. D. Meyer, secretaris.

ONTWERP

VAN EENE

GRONDWET VOOR HET KONINGRYK DER NEDERLANDEN.

EERSTE HOOFDSTUK.

Van het Ryk en deszelfs Inwoonders.

ART. 1. **H**ET Koningryk der Nederlanden (zoo als het zelve omschreven is by het tractaet tusschen de Mogendheden van Europa, op het congres van Weenen vergaardt, gesloten en geteekent op den 9 juny 1815), bestaat uyt de volgende Provincien: Noord-Braband, Zuyd-Braband, Limburg, Gelderland, Luyk, Oost-Vlaenderen, West-Vlaenderen, Henegouw, Holland, Zeeland, Namen, Antwerpen, Utrecht, Vriesland, Overijssel, Groeningen, en Drenthe.

Het groot-hertogdom van Luxemburg, in de grenzen by het gemelde tractaet bepaelt, onder de zelve souvereiniteyt als het koningryk der Nederlanden geplaetst zynde, zal de zelve grondwet hebben, behoudens deszelfs betrekkingen tot het duydsch Verbond.

2. De provincien van Gelderland, Holland, Zeeland, Utrecht, Vriesland, Overijssel, Groeningen en Drenthe, behouden haere tegenwoordige grenzen.

Noord-Braband, bestaat uyt de provincie die tegenwoordig den naem van Braband draegt, met uytzondering van dat gedeelte, het welk tot het departement der Beneden-Maes heeft behoort.

De provincie van Zuyd-Brabant (departement van de Dyle), van Oost-Vlaenderen (departement van de Schelde), van West-Vlaenderen (departement van de Leye), van Henegouw (departement van Jemmapes), en van Antwerpen (departement der beyde Nethen), behouden de grenzen van die departementen.

De provincie van Limburg is saemengesteld uyt het geheel departement van de Beneden-Maes, en uyt die gedeelten van het departement van de Roer, die volgens het tractaet van Weenen tot het Ryk behooren.

De provincie van Luyk bevat het departement der Ourthe, met uytzonderinge van dat gedeelte, het welk by het zelve tractaet daer van afgescheyden is.

De provincie van Namen bestaet uyt dat gedeelte van het departement van Sambre en Maes, dat niet tot het groot hertogdom van Luxemburg behoort.

De grenzen van het groot hertogdom van Luxemburg, zyn by het gemelde tractaet bepaelt.

3. De meer juyste bepaelingen, welke naeder ontrent de grensscheydingen der provincien onderling mogten noodig en dienstig worden geoordeelt, zullen by eene wet worden beschikt, met in achtneming, zoo wel van de belangen der ingezetenen als van het gerief der algemeene administratie.

4. Alle die zig op het grondgebied van het Ryk bevin-den, het zy ingezetene of vremdelingen, hebben gelyke aenspraek op bescherming van persoon en goederen.

5. De oeffening der burgerlyke regten word by de wet bepaelt.

6. De oeffening van het stemregt in de steden en ten platten landen, zoo wel als de bevoegtheyd om deel te nemen aen de provinciaele en plaetselyke bestieren, word by de provinciaele en plaetselyke reglementen geschikt.

7. De beschikkingen dezer reglementen, het regt en de bevoegtheyd in den voorigen artikel gemeld betreffende, zoo als de zelve op het eynde van het tiende jaer naer de afkondiging dezer grondwet in werking zyn, zullen beschouwt worden een deel van deze grondwet uyt te maeken.

8. Tot leden der Staeten-generael, hoofden of leden van departementen van algemeen bestier, leden van den Raed van Staet, Commissarissen des Konings in de provincien, en leden van den hoogen Raed, konnen alleene-lyk benoemt worden uyt nederlandsche ingezetenen, geboren binnen het ryk of deszelfs buytenlandsche bezittingen, uyt ouders aldaer gevestigd.

Die zoodaenige ouders, ter oorzaeke van 's lands dienst afwezig, of anderzints op reys zynde, buyten het ryk geboren zyn, worden met de voorige gelyk gestelt.

9. Tot alle andere bedieningen zyn alle de ingezetenen, zonder onderscheyd, benoembaer, welke geboren nederlanders zyn, of het zy door wet-dulding, het zy door naturalisatie daer voor gehouden worden.

10. Geduerende een jaernaer de invoering dezer grondwet, staet het den Koning vry, aen personen buyten 's lands geboren, doch binnen het ryk gevestigd, het volle regt van inboorlingschap en de verkiesbaerheyd tot alle ampten, zonder onderscheyd, te vergunnen.

11. Ieder is, zonder onderscheyd van rang en geboorten, tot alle ampten en bedieningen benoembaer, behoudens het gene betrekkelyk de saamenstelling der provinciaele Staeten, by de reglementen ingevolge het 4de hoofdstuk is bepaelt.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Van den Koning.

I. AFDEELING.

Van de Troonopvolging.

ART. 12. De kroon der Nederlanden is en blyft opgedraegen aen Zyne Majesteyt WILLEM FREDERIK, Prins van Oranje-Nassau, om door hem en zyne wettige naekomelingen te worden bezeten erflyk, overeenkomstig de naervolgende bepaelingen.

13. De wettige naekomelingen van den regerenden Koning, zyn de kinderen reeds geboren, of die nog mogten geboren worden, uyt zyn tegenwoordig houwe-

lyk, met Haere Majesteit **FREDERICA LOUISA WILHELMINA**, Princesse van Pruysen; en voorts in het algemeen alle afstammelingen, welke geboren zullen worden uyt een houwelyk door den Koning, met gemeen overleg der Staeten-Generael aengegaen, of toegestemt.

14. De kroon gaet over by regt van eerstgeboorte, des dat den oudsten zoon van den Koning, of wel het mannelyk hoir van den oudsten zoon, by representatie opvolgt.

15. By gebrek van mannelyk hoir uyt den oudsten zoon gesproten, gaet de kroon over aen diens broeders of aen hun mannelyk hoir, insgelyks by regt van eerstgeboorte en representatie.

16. By geheel gebrek van mannelyk hoir uyt het huys van Oranje-Nassau, gaet de kroon over op de dogters van den Koning, by regt van eerstgeboorte.

17. Ook dogters van den Koning ontbrekende, brengt de oudste dogter van de oudste nedergaende mannelyke linie uyt den laetsten Koning, de koninglyke weerdigheid in haer huys over, en word by vooroverlyden door haere afstammelingen gerepresenteert.

18. Indien'er geene mannelyke nedergaende linie uyt den laetsten Koning bestaet, erft de oudste nedergaende vrouwelyke linie, dus dat den mannelyken tak voor den vrouwelyken tak, en de oudste voor de jongere, en in iederen tak mannen voor vrouwen, en ouder voor jonger den voorrang hebben.

19. Wanneer den Koning zonder naekomelingschap sterft, en'er geen mannelyk hoir uyt het huys van Oranje-Nassau overig is, volgt hem zyne naeste bloedverwante, mits van den koninglyken huyze zynde, op, en word mede by vooroverlyden, door haere afstammelingen gerepresenteert.

20. Wanneer eene vrouw de kroon in een ander huys heeft overgebracht, treed dit huys in alle de regten van het oorsprongelyk stamhuys, en de voorige artikelen zyn op het zelve toepasselyk, met dat gevolg, dat haer mannelyk hoir voor alle vrouwen of vrouwelyke afstammelingen erft, en geene andere linie geroepen word zoo lang iemand van haere naekomelingen in leven is.

21. Eene Princesse buyten toestemming der **Staeten-Generael**, een houwelyk hebbende aengegaen, heeft geen regt tot de kroon.

Eene Koninginne, buyten die toestemming een houwelyk aengaende, doet afstand van de kroon.

22. By gebrek van naekomelingschap uyt den tegenwoordigen Koning **WILLEM-FREDERIK van Oranje-Nassau**, gaet de kroon over aen deszelfs zuster, prinsesse **FREDERICA LOUISA WILHELMINA van Oranje**, douairiere van wylent **KAREL GEORGE AUGUST**, Erfprins van Brünswyk-Lunenburg, of haere wettige naekomelingen, uyt zoo-daenig naeder houwelyk, als door de zelve, overeenkomstig by den art. 13 mogt worden aengegaen.

23. Indien ook de wettige naekomelingschap van deze Vorstinne ontbreekt, gaet het erfregt over op het wettig mannelyk hoir van de Princesse **CAROLINA van Oranje**, zuster van wylent den Prins **WILLEM den vyfden**, en gemaeline van wylent den Prins van Nassau-Weilburg, insgelyks by regt van eerstgeboorte en representatie.

24. Wanneer bijzondere omstandigheden eenige verandering in de opvolging van den troon mogten noodzakelyk maeken, is den Koning bevoegt, daer ontrent een voordragt te doen aen de **Staeten-Generael** in eene vereenigde zitting van de beyde kamers. In dit geval word de tweede kamer opgeroepen in dobbel getal.

25. In geval'er geene bevoegde troon-opvolger volgens deze grondwet mogt bestaen, draegt den Koning aen de **Staeten-Generael**, vergaedert en saemengesteld indervoege als by den voorigen artikel is aangewezen, eenen opvolger voor.

26. De **Staeten-Generael** deze voordraegt hebbende goedgekeurt, brengt den Koning dien opvolger ter kennis van het volk, op de wyze waer op de wetten worden afgekondigt, en doet den zelveu plegtiglyk uytroepen.

27. Indien zulk eenen opvolger niet mogt benoemt zyn voor het overlyden van den Koning, zullen de **Staeten-Generael**, vergaedert en saemengesteld als by den artikel 24, eenen opvolger benoemen en plegtiglyk uytroepen.

28. In de gevallen by de artikels 22, 23, 24, 25 en 27 omschreven, word de troonopvolging geregeld naer de bepaelingen van de art. 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 en 20.

29. Den Koning der Nederlanden kan geene vremde kroon draegen.

In geen geval kan den zetel van de regering buyten het ryk worden verplaetst.

II. AFDEELING.

Van het inkomen der Kroon.

ART. 30. Den koning geniet uyt 's lands kasse, een jaerlysch inkomen van *f* 2,400,000.

31. By de wet kan worden bepaelt, dat aen den tegenwoordigen Koning WILLEM FREDERIK van Oranje-Nassau, des verkiezende, tot gedeeltelyke voldoening van het gemelde jaerlysch inkomen, in vollen eygendom als patrimonieel goed zullen worden overgegeven zoo veel domeynen, als een zuyver inkomen van vyf tonnen gouds opbrengen.

32. Den Koning worden tot deszelfs gebruyk zomer- en winter-verblyven in gereedheyd gebragt, voor welkers onderhoud evenwel niet meer als *f* 100,000 jaerlyks, ten laste van het land kunnen worden gebragt.

33. Den Koning, mitsgaeders de Princen en Princessen van zyn huys, zyn vry van alle persoonle lasten en beschreven middelen, met uytzondering van de verponding. De gebouwen tot hunne wooning of gebruyk bestemd, zyn van de verponding ontheven.

Geenen vrydom van eenige andere belasting, word door hun genoten.

34. Den Koning rigt zyn huys na eygen goetvinden in.

35. Eene Koninginne, weduwe, geniet, geduerende haeren weduwelyken staet, uyt 's lands kasse, een jaerlysch inkomen van *f* 150,000.

36. Den oudsten van des Konings zonen, of voordere mannelijke nakomelingen, die den vermoedelyken erfgenaem is van de kroon, is des Konings eersten onderdaen, en voert den titel van Prins van Oranjen.

37. Den Prins van Oranjen geniet als zoodaenig uyt

's lands kasse , een jaerlyksch inkomen van *f* 100,000, te rekenen van den tyd dat hy den ouderdom van achttien jaeren zal hebben vervuld ; dit inkomen word gebragt op *f* 200,000 , naer het voltrekken van een houwelyk overeenkomstig by den art. 13 dezer grondwet.

III. AFDEELING.

Van de Voogdy des Konings.

ART. 38. Den Koning is meerderjaerig als zyn achtende jaer vervuld is.

39. In gevalle van minderjaerigheyd staet den Koning onder de voogdy van eenige leden van het koninglyk Huys, en eenige aenzienelyke inboorlingen van het ryk.

40. De voogdy word vooraf beraemd door den regerenden Koning en de Staeten-Generael , in eene vereenigde zitting der beyde kamers.

41. Indien de schikking , betreffende de voogdy , niet mogt gemaekt zyn voor het overlyden van den regerenden Koning , word daer in door de Staeten-Generael in eene vereenigde zitting der beyde kamers voorzien ; met overleg , zoo veel mogelyk , van eenige der naeste bloedverwanten van den minderjaerigen Koning.

42. Alvooren de voogdy te aenveirden , legt elk der voogden in eene vereenigde zitting der beyde kamers van de Staeten-Generael , in handen van den president af den volgenden eed :

» Ik zweir trouw aen den Koning , en dat ik wyders
» alle de pligten , welke de voogdy my oplegt , heyliglyk
» zal vervullen , en my byzonderlyk zal toeleggen om
» den Koning gehechtheyd aen de grondwet en liefde
» voor zyn volk in te boezemen. »

» Zoo waerlyk helpe my Godt Almagtig. »

IV. AFDEELING.

Van het Regentschap.

ART. 43. Geduerende de minderjaerigheyd van den Koning , word het koninglyk gezag waergenomen door eenen Regent.

Dezen Regent word door den regerenden Koning en de Staeten-Generael in eene vereenigde zittinge der beyde kamers te vooren benoemd.

Op gelyke wyze kan worden vastgesteld de opvolging in het regentschap, tot des Konings meerderjaerigheyd toe.

44. Wanneer by het leven van den overleden Koning geene schikking ontrent het regentschap is gemaekt, word daer in door de Staeten-Generael, volgens de bepaelingen in art. 24 vergaderd en saemengesteld, voorzien.

Ingevalle de opvolging in het regentschap niet is vastgesteld, kan de zelve door den Regent en de Staeten-Generael als vooren gezaementlyk worden beraemd.

45. Den regent legt in eene vereenigde zitting van de beyde kamers der Staeten-Generael in handen van den voorzitter den naervolgenden eed af.

» Ik zweir trouw aen den Koning; dat ik voorts in de
 » waerneming van het koninglyk gezag, zoo lange den
 » Koning minderjaerig is (zoo lange den Koning buyten
 » staet blyft de regering waer te nemen) de grondwet
 » van het ryk steeds zal onderhouden en handhaeven,
 » en dat ik daer van by geene gelegendheyd, of onder
 » geen voorwendsel hoegenaemd, zal afwyken of ge-
 » doogen dat daer van afgeweken worde.

« Ik zweire wyders, dat ik de onafhangelykheyd van
 » het ryk, en de algeheele uytgestrektheyd van deszelfs
 » grondgebied, met al myn vermogen zal verdedigen
 » en bewaeren, dat ik de algemeene en besondere vry-
 » heyd, en de regten van alle des Konings onderdaenen,
 » en van een ieder der zelve zal beschermen, en tot
 » in standhouding en bevoordering van den algemeenen
 » en bezonderen welvaer, alle middelen aanwenden,
 » welke de wetten ter myner beschikking stellen, gelyk
 » een goed en getrouw regent schuldig is en behoort te
 » doen. *Zoo waerlyk helpe my Godt Almagtig!*

46. Het koninglyk gezag word mede waergenomen door eenen regent, in geval den Koning buyten staet geraekt de regering waer te nemen.

Wanneer aen den Raed van Staet, saemengesteld uyt

de leden daer in gewoon zittinge hêbbende , en de hoofden der ministeriële departementen , naer een nauwkeurig onderzoek gebleken is , dat zulk een geval bestaet , roept de zelve de Staeten-Generael , en wel de tweede kamer in dobbel getal by-een , ten eynde daer in geduerende het bestaende beletsel te voorzien.

De leden der Staeten-Generael die zig op den eenen-twintigsten dag naer deze oproeping ter plaetse bevinden , waer den zetel van het gouvernement gevestigd is , openen de vergaeding.

47. Indien'er eenig toezigt op den persoon des Konings , die zig in de omstandigheden by den vorigen artikel bedoelt , bevindt , noodig is , word daer in voorzien , naer de beginselen ontrent de voogdy van eenen minderjaerigen Koning , by de art. 39 en 41 bepaelt.

48. Wanneer den Prins van Oranje in dat geval zyn achttiende jaer bereykt heeft , is hy van regtswege regent.

49. Wanneer den Prins van Oranje zyn achttiende jaer niet heeft vervuld , gelyk mede in de gevallen by de art. 27 en 44 voorzien , word het koninglyk gezag uytgeoeffent door den Raed van Staet , saemengesteld op de zelve wyze als by den art. 46 , tot dat daer ontrent door de Staeten-Generael is voorzien.

De leden van dien raed leggen in handen van den voorzitter , en deze in de tegenwoordigheyd der vergadering af den naervolgenden eed :

« Ik zweire , dat ik als lid (voorzitter) van den Raed » van Staet , de grondwet van het ryk zal helpen on- » derhouden en handhaeven , in de waarneming van het » koninglyk gezag , tot dat daer in door de Staeten- » Generael zal zyn voorzien. »

Zoo waerlyk helpe my Godt Almagtig !

ART. 50. By de benoeming van den regent word tevens bepaelt , de somme die op het jaerlyksch inkomen van de kroon zal worden genomen , voor de kosten van het regentschap. Deze bepaelinge kan geduerende het regentschap niet worden verandert.

51. Indien den Koning aen de Staeten-Generael geen troon-opvolger heeft voorgedraegen (art. 25) ; indien gezamentlyk met de zelve geene voogdy over den min-

derjaerigen Koning is beraemt , (art. 40), indien'er geen regent is benoemt (art 43), verklaeren de Staeten-Generael plegtiglyk welk geval bestaet , en voorzien daer in vervolgens op de gronden hier vooren geleyt by de art. 27 , 41 en 44.

V. AFDEELING.

Van de inhuldiging des Konings.

ART. 52. Den Koning word by het aanveirden der regering, plegiglyk beëdigd en ingehuld, in eene openbaere en vereenigde zitting der beyde kamers van de Staeten-Generael, welke ten dien eynde onder den blooten hemel gehouden word; in tyden van vrede heeft deze plegigheyd plaets beurtelings te Amsterdam en in eene der steden van de zuydelyke provincien, ten keuze des Konings.

53. In deze openbaere vergaederinge word aen den Koning de geheele grondwet voorgelezen, en daer naer door den zelve den volgenden eed afgeleyt:

« Ik zweir aen het nederlandsch volk, dat ik de » grondwet des ryks steeds zal onderhouden en hand- » haeven, en dat ik daer van by geene gelegendheyd en » onder geen voorwendsel hoe genaemt, zal afwyken, » of gedooogen dat daer van afgeweken worde. »

« Ik zweir wyders dat ik de onafhangelykheyd van » het ryk en de algeheele uytgestrektheyd van deszelfs » grondgebied met al myn vermogen zal verdedigen en » bewaeren; dat ik de algemeene en bezondere vryheyd » en de regten van alle myne onderdaenen en van ieder » der zelve zal beschermen en beveyligen, en tot in- » standhouding en bevoordering van den algemeenen en » bezonderen welvaert, alle middelen zal aanwenden, » welke de wetten ter myner beschikking stellen, zoo » als eenengoeden Konings schuldig is en behoort te doen.»

Zoo waerlyk helpe my Godt Almagtig!

54. Naer het afleggen van den voormelden eed, word den Koning in de zelve openbaere vergaederinge ingehuldigt by de Staeten-Generael, welkers voorzitter de volgende plegtige verklaeringe uytspreekt, die vervolgens

door hem en elk der leden , hoofd voor hoofd beëdigd word:

» Wy zweiren in den naem van het volk der Nederlanden , dat wy , kragtens de grondwet van dezen » staet , u als Koning hulden en ontfangen ; dat wy » de regten uwer kroon zullen bewaeren en onderhouden , u getrouw en gediensig zullen zyn in de bescherming van uwen persoon en van uwe koninglyke weerdigheyd ; wy zweiren voorts alles te zullen » doen wat goede en getrouwe Staeten-Generael schuldig zyn en behooren te doen. »

Zoo waerlyk helpe ons Godt Almagtig !

55. Naer dat deze beëdiging en inhuldiging door den Koning zyn gebragt ter kennis van de Staeten der provincien , brengen deze aen hem hunne hulde toe , in de maniere als volgt :

» Wy zweiren dat wy u , den wettigen Koning der Nederlanden , steeds gehouw en getrouw zullen zyn , » in de bescherminge van uwen persoon , en van uwe koninglyke weerdigheyd ; dat wy agtervolgens de » verpligtingen ons by de grondwet opgeleyt , de bevelen door u , of van uwentwege aen ons gegeven , » zullen gehoorzaemen ; voorts alle uwe dienaeren en raeden in de naekoming van de zelve zullen helpen en » bystaen , en wyders alles zullen doen wat getrouwe » onderdaenen schuldig zyn en behooren te doen. »

Zoo waerlyk helpe ons Godt Almagtig !

De Staeten der provincien brengen deze schriftelyke verklaering aen den Koning over , door eene plegige bezending van eenige leden uyt hun midden.

VI. AFDEELING.

Van de magt des Konings.

ART. 56. Den Koning heeft het bestier der buytenlandsche betrekkingen. Hy benoemt en herroept de gezanten en consuls.

57. Den Koning verklaert oorlog , en maekt vrede. Hy geeft daer van kennis aen de beydekamers der Staeten-Generael , met byvoeging van alle de openingen , welke

hy met het belang en de zekerheyd van het ryk be-
staenbaer oordeelt.

58. Insgelyks word aen den Koning opgedraegen het
regt om alle andere verbonden en verdragen te doen
sluyten en te bekrachtigen.

Hy geeft daer van kennis aen de beyde kamers der
Staeten-Generael, zoo haest hy oordeelt dat het belang
en de zekerheyd van het ryk zulks toelaeten.

In gevalle de verbonden en verdragen, in tyd van vrede
gesloten, mogten inhouden eenigen afstand of ruyling
van een gedeelte van het grondgebied des ryks of van
deszelfs bezittingen in andere weireld-deelen, worden
de zelve door den Koning niet bekrachtigt, dan naer dat
de Staeten-Generael op deze hunne goedkeuringe heb-
ben gegeven.

59. Den Koning heeft het oppergezag over de vlo-
ten en legers. De militaire officieren worden door hem
benoemt en ontslagen, of, daer toe termen zynde, op
pensioen gestelt.

60. Den Koning heeft by uytsluyting het opperbestier
over de volkplantingen en bezittingen van het ryk in
de andere weireld-deelen.

61. Den Koning heeft het opper-bestier van de alge-
meene geld-middelen. Hy regelt de besoldiging van
alle collegiën en amptenaeren die uyt 's lands kasse be-
taelt worden, en brengt de zelve op de begrooting der
staets-behoeften.

De besoldiging der amptenaeren van de regterlyke
magt word door de wet beschikt.

62. Den Koning heeft het regt van de munt. Hy
vermag zyne beeltenis op de muntspeciën te doen stellen.

63. Den Koning verheft in den adelstand: al wie door
den Koning in den adelstand verheven word, brengt
de brieven van adeldom ter kennis van de Staeten zyner
provincie, en deelt aenstonds in alle de voorregten
daer aen verbonden, bezonderlyk in de bevoegtheyd, om
beschreven te worden in de ridderschap, mits voldoende
aen de vereyschten voor de zelve bepaelt.

64. Ridder-orden worden door eene wet, op het
voorstel des Konings, ingestelt.

65. Vremde orden, waer aengeene verplichtingen verbonden zyn, mogen worden aengenomen door den Koning en met zyne toestemming door de Princen van zyn huys.

In geen geval mogen de overige onderdaenen des Konings fremde orden aennemen, zonder deszelfs bezonder verlof.

66. Insgelyks word tot het aennemen van fremde titels, weerdigheden en charges, het bezonder verlof van den Koning vereyscht.

Het is in het vervolg geen Nederlander geoorlooft, vremden adeldom aen te nemen.

67. Den Koning heeft het regt van gratie, na ingenomen advies van den hoogen raed der Nederlanden.

68. Behalvens de gevallen waer in het regt van dispensatie aen den Koning by de wet zelve word toegekent, verleent den zelve ook, wanneer de Staeten-Generael niet vergaedert zyn, en de zaeken niet gevoegelyk uytstel kunnen lyden, naer den Raed van Staet gehoord te hebben, dispensatie op bepaelde verzoeken van bijzondere personen, wier belangen naer ingenomen advies van den hoogen raed in materie van justicie, en naer behoorlyk onderzoek der zaeken by de overige departementen van algemeen bestier, welke zulks aengaet, gebleken zyn zoodaenige vrystelling van wettelyke bepaelingen in bilykheyd te vereyssen.

By de eerste volgende vergaederinge der Staeten-Generael, word door den Koning opening gegeven, van alle de dispensatien door hem alzoo verleent.

69. Den Koning beslist alle geschillen welke tusschen twee of meer provincien zouden mogen ontstaen, wanneer hy de zelve in der minne niet kan byleggen.

70. Den Koning draegt aen de Staeten-Generael wettten voor, en doet zoodaenige andere voorstellen, als hy noodig oordeelt.

Hy heeft het regt om de voordragten, aen hem door de Staeten-Generael gedaen, al of niet goed te keuren.

VII. AFDEELING.

Van den Raed van Staet en de ministeriële departementen.

ART. 71. 'Er is eenen Raed van Staet.

Den Koning benoemt deszelfs leden , ten getalle van niet meer als vier-en-twintig, zoo veel mogelyk uyt de verschillende provincien van het ryk. Hy ontslaet de zelve naer welgevallen.

Den Koning zelve is voorzitter van den Raed ; zulks noodig oordeelende, stelt hy eenen secretaris van Staet vice-president aen.

72. Den Prins van Oranje is van regtswege lid van den Raed van Staet, en neemt zittinge in den zelve wanneer zyn achttiende jaer vervult is.

Het staet aen den Koning vry de Princen van den huyze , die tot meerderjaerigheyd gekomen zyn , zitting in den Raed van Staet te verleenen.

Het getal der gewoone leden , ondergaet daer door geene vermindering.

73. Den Koning brengt ter overweging by den Raed van Staet alle voorstellen door hem aen de Staeten-Generael te doen , of door dezen aen hem gedaen , alsmede alle algemeene maetregelen van inwendig bestier van den Staet en van deszelfs bezittingen in de andere wereldden.

Aen het hoofd der uyt te veirdigen wetten en bevelen word melding gemaakt , dat den Raed van Staet deswegens gehoord is.

Den Koning neemt voorders de gedagten van den Raed van Staet over alle zaeken van algemeen of byzonder belang , waer in hy zulks noodig oordeelt.

Den Koning alleen besluyt , en geeft t'elkens van zyn genomen besluyt kennis aen den Raed.

74. Den Koning kan buytengewoone Staets-raeden benoemen : zy genieten geen tractement.

Hy roept de zelve in den raed wanneer hy zulks noodig oordeelt.

75. Den Koning stelt ministeriële departementen in , benoemt der zelve hoofden , en ontslaet die naer welgevallen.

Hy roept , zulks geraeden oordeelende , een of meer der zelve , tot bywooning der deliberatiën , in den Raed van Staet.

76. Onverminderd den voorderen inhoud van den eed,

welken den Koning goetvind aen de hoofden van ministeriële departementen en gewoone of buytengewoone Staatsraeden voortschryven, word hun daer by opgeleyd getrouwheyd aen de grondwet te zweiren.

DERDE HOOFDSTUK.

Van de Staeten-Generael.

I. AFDEELING.

Van de saemenstelling der Staeten-Generael.

ART. 77. De Staeten-Generael vertegenwoordigen het geheel Nederlandsch volk.

78. De Staeten-Generael bestaen uyt twee kamers.

79. Eene dier kamers bestaet uyt 110 leden, benoemd door de Staeten der provincie, te weten :

Voor Noord-Braband	7
Zuyd-Braband	8
Limburg	4
Gelderland	6
Luyk	6
Oost-Vlaenderen	10
West-Vlaenderen	8
Henegouw	8
Holland.....	22
Zeeland.....	3
Namen.....	2
Antwerpen	5
Utrecht	3
Vriesland.....	5
Overryssel	4
Groeningen	4
Drenthe.....	1
Luxemburg	4

110. leden.

80. De andere kamer, welke den naem van eerste draegt, is saemengesteld uyt niet minder als veertig en niet meerder als zestig leden, den vollen ouderdom van veertig jaeren bereykt hebbende, welke door den

Koning voor hun leven benoemd worden, en gekozen tryt hun die door diensten aan den Staet bewezen, door hunne geboorte of begoedheyd onder de aanzienelykste van de landen behooren.

I I. AFDEELING.

Van de tweede kamer der Staeten-Generael.

ART. 81. Tot leden der tweede kamer, zyn verkiesbaer ingezetenen der provincie, waer uyt zy genoemd worden, bereykt hebbende den vollen ouderdom van dertig jaeren.

De leden uit de zelve provincie gekozen, mogen elkan-der niet nader dan in den derden graed van bloedverwantschap of zwagerschap bestaen; geene zee- of land-officieren zyn daer toe verkiesbaer, welke eenen minderen rang als dien van hoofd-officier hebben.

82. De leden dezer kamer hebben zitting geduerende dry jaeren.

Een derde van hun valt jaerlyks uyt, volgens een daer van te maeken tafereel.

De uytvallende leden zyn dadelyk wederverkiesbaer.

83. De leden dezer kamer stemmen voor zig zelve, en zonder last van, of ruggespraek met de vergadering, door welke zy benoemd zyn.

84. By het aenveirden hunner weirdigheyd, doen zy ieder, op de wyze zyner godsdienstige gezindheyd, den navolgenden eed:

» Ik zweir (belove) dat ik de grondwet der Neder-
 » landen zal onderhouden en handhaven; dat ik by
 » geenegelegentheyden ondergeen voorwendsel hoe ook
 » genaemd, daer van zal afwyken, of toestemmen dat
 » daer van afgeweken worde; dat ik voords de onafhan-
 » gelykheyd van den Staet, de algemeene en byzondere
 » vryheyd der ingezetenen bewaeren en beschermen, en
 » het algemeen belang met al myn vermogen bevoorde-
 » ren zal, zonder my daer van door eenige provinciale
 » of andere byzondere belangen te laeten aftrekken.

» *Zoo waerlyk helpe my Godt Almagtig.*»

Zy zullen altooren tot dien eed te worden toegelaeten, doen den volgenden eed van zuivering:

» Ik zweir (verklaere) dat ik, om tot lid van de tweede
 » kamer der Staeten-Generael te worden benoemd, direc-
 » telyk of indirectelyk aen geene persooenen, het zy in of
 » buyten het bestier, onder wat naem of voorwendsel
 » ook, eenige giften of gaven belofd of gegeven heb,
 » nog te beloven of geven zal.

» Ik zweir (belove) dat ik om iets hoegenaemd in deze
 » betrekking te doen of te laeten, van niemand hoege-
 » naemd eenige beloften of geschenken aennemen zal,
 » directelyk of indirectelyk.

» *Zoo waerlyk helpe my Godt Almagtig.* »

Deze eeden worden afgeleyd in handen van den Koning, ofte wel in de vergaderinge der tweede kamer, in handen van den president daer toe door den Koning gemagtigd.

85. Den Koning benoemd uyt eene opgave van dry leden Hem door de kamer aangeboden, eenen om het voorzitterschap, geduerende den tyd van het openen tot het sluyten der zitting, waer te nemen.

86. De leden dezer kamer genieten voor reyskosten zoodanige sommie als in evenredigheyd der afstanden, by de wet zal worden beschikt.

Tot goedmaeking der verblyfkosten in de plaets der byeenkomst, word hun toegeleyd eene somme van f 2500. 's jaers.

Deze verblyfkosten die maendelyks betaeld worden, worden in den tusschentyd van de eene zitting tot de andere niet genoten, door de leden, die by de laetste zitting niet zyn tegenwoordig geweest, ten waere zy bewezen door ziekte belet te zyn geworden.

III. AFDEELING.

Van de eerste kamer der Staeten-Generael.

ART. 87. De leden der eerste kamer genieten voor reys-en verblyfkosten 's jaerlyks eene somme van f 3000.

88. By het aenveirden hunner weirdigheyd, leggen zy in handen van den Koning af de zelve eeden, als voor de leden der tweede kamer zyn bepaeld, ieder op de wyze zyn'er godsdienstige gezindheyd.

B

89. Den voorzitter van de eerste kamer word door den Koning benoemd, om het voorzitterschap, gedurende den tyd van het openen tot het sluyten der zitting, waer te nemen.

IV. AFDEELING.

Beschikkingen aen beyde kamers gemeen.

ART. 90. Niemand kan te gelyk lid der beyde kamers zyn.

91. De hoofden der departementen van algemeen bestier hebben zitting in de beyde kamers.

Zy hebben alleenelyk eene raedgevende stem, ten waer zy tot leden der vergadering mogten benoemd zyn.

92. De leden der Staeten-Generael kunnen niet te gelyk zyn, leden van de rekenkamer, nogte eenigen aen den landen comptabelen post bekleeden.

93. Leden van provinciale Staeten in eene der kamers van de Staeten-Generael zitting nemende, houden op tot de provinciale Staeten te behooren.

94. Iedere kamer in de haere, onderzoekt de geloofs-brieven der nieuw inkomende leden, en beslist de geschillen, de welke dienaengaende mogten opryzen.

95. Elke kamer benoemd haeren greffier.

96. De beyde kamers der Staeten-Generael voeren den titel van *Edel Mogende Heeren*.

97. De Staeten-Generael vergaderen ten minsten eenmael 's jaers.

Hunne gewoone vergadering word geopend op den derden maendag in october.

Den Koning roept de buytengewoone vergadering by een, zoo dikwils hy zulks noodig oordeelt.

98. In tyd van vrede, worden de zittingen der Staeten-Generael heurtelings om het ander jaer in eene stad der noordelyke, en in eene der zuydelyke provincien gehouden.

99. De Staeten-Generael vergaderen zonder voorafgaende oproeping, by overlyden des Konings. De leden die zig op den vyftienden dag, naer dit overlyden bevinden op de plaets waer den zetel van het gouvernement gevestigd is, openen de buytengewoone vergadering.

100. De vergadering der Staeten-Generael word in eene vereenigde zitting der beyde kamers, door den Koning ofte wel door eene commissie van Zynentwege geopend, en op de zelve wyze gesloten, wanneer Hy oordeelt dat het belang van het ryk niet voordert de vergadering langer byeen te houden.

De gewoone jaerlyksche vergadering blyft ten minsten twintig dagen byeen.

101. Geene der beyde kamers vermogen eenige zaeken te beslissen, zoo niet meer dan de helft van haere leden tegenwoordig is.

102. Alle besluyten worden by volstreckte meerderheid van stemmen opgemaekt.

103. Over alle zaeken word'er mondeling en by hoofdelyke oproeping gestemd; doch by het doen van keuzen of voordragten van persoonen, by beslotene en ongeteekende briefkens.

104. Wanneer volgens deze grondwet, de beyde kamers eene vereenigde zitting houden, het zy de tweede kamer in enkel of in dobbel getal zy, zitten de leden zonder onderscheyd, tot welke kamer zy behooren,

Den voorzitter der eerste kamer heeft het beleyd der vergadering.

V. AFDEELING.

Van de wetgevende magt.

ART. 105. De wetgevende magt word gezaementlyk door den Koning en de Staeten-Generaal uytgeoeffend.

106. Den Koning zend zyne voorstellen aen de tweede kamer, het zy by eene schriftelyke boodschap, welke de redenen van het voorstel inhoud, of door eene commissie.

107. Over eenig ingekomen voorstel des Konings, word by de volle kamer niet geraedpleegt, dan naer dat het zelve is overwogen in de onderscheydene afdeelingen waer in alle de leden der kamer zig verdeelen, en welke op gezette tyden by loting vernieuwt worden.

108. De zittingen der tweede kamer van de Staeten-Generael, worden in het openbaer gehouden. De kamer

raedpleegt met gesloten deuren , wanneer een tiende gedeelte der tegenwoordige leden het voordert , of den president het noodig oordeelt.

Over de punten die in de besloten kamer zyn behandeld , kan ook in de zelve een besluit genomen worden.

109. Wanneer de tweede kamer , naer geraedpleegd te hebben over het algemeen verslag , uyt naem der onderscheydene afdeelingen uytgebragt , tot het aennemen van het voorstel-besluit , zend zy het zelve aen de eerste kamer met het volgende formulier van goedkeuring.

» De tweede kamer der Staeten-Generael zend aen » de eerste kamer het hier nevensgaende voorstel des » Konings , en is van oordeel , dat de Staeten-Generael » zig met het zelve behooren te vereenigen. «

110. Zoo de tweede kamer vermeent het gedaene voorstel niet te moeten aennemen , geeft zy daer van kennis aen den Koning , in de volgende bewoordingen :

» De tweede kamer van de Staeten-Generael betuygt » den Koning haeren dank voor deszelfs iver in het be- » voorderen van 's ryks belangen , en verzoekt den zelve » eerbiediglykhet gedaene voorstel in nadere overweging » te nemen. «

111. Zoo de eerste kamer eenig voorstel des Konings door de tweede kamer aengenomen ontfangt , verzend zy het zelve naer de verschillende afdeelingen waer in zy verdeeld is.

Zoo zy , naer geraedpleegd te hebben over het algemeen verslag uyt naem der onderscheyden afdeelingen uytgebragt , het voorstel aenneemt , geeft zy daer van kennis aen den Koning in de volgende bewoordingen :

» De Staeten-Generael betuygen den Koning hunnen » dank voor deszelfs iver in het bevoorderen van 's ryks » belangen , en vereenigen zig met het voorstel. «

Mitsgaeders aen de tweede kamer in de volgende bewoordingen :

» De eerste kamer der Staeten-Generael , geeft aen de tweede kamer kennis , dat zy zig met het voorstel des Konings aen haer door de tweede kamer op den betrekkelyk toegezonden , heeft vereenigd. «

112. Zoo de eerste kamer vermeent het voorstel niet

te moeten aennemen, drukt zy zig op de zelve wyze uyt, als in den art. 110.

Zy geeft daer van kennis aen de tweede kamer in de volgende bewoordingen :

» De eerste kamer van de Staeten-Generael, geeft aen
 » de tweede kamer kennis, dat zy den Koning eerbiedig-
 » lyk verzogt heeft, deszelfs voorstel van den
 » betrekkelijk in nadere overweging te nemen.»

113. De Staeten-Generael hebben het regt, om aen den Koning voorstellen te doen, met inagneming der volgende voorschriften.

114. De voordragt daer toe behoort by uytsluiting aen de tweede kamer, die de zelve overweegt, op gelyke wyze als zulks ten aanzien van des Konings voorstellen is bepaeld.

115. Zoo zy het gedaene voorstel goedkeurt, zend zy het zelve aen de eerste kamer, by het volgende formulier :

» De tweede kamer der Staeten-Generael zend aen
 » de eerste kamer het hierbygaend voorstel, en is van
 » oordeel, dat het zelve aen den Koning zoude behooren te worden aangeboden.»

116. Wanneer de eerste kamer, naer daer over op de gewoone wyze geraedpleegd te hebben, het voorstel goedkeurt, zend zy het zelve ter bekragting aen den Koning, in dezer voegen :

» De Staeten-Generael oordeelende dat het nevens-
 » gaende voorstel tot bevoordering van 's lands belangen
 » zoude kunnen strekken, verzoeken eerbiediglyk des
 » Konings bewilliging op het zelve.»

Zy geeft daer van kennis aen de tweede kamer op deze wyze :

» De eerste kamer der Staeten-Generael geeft kennis
 » aen de tweede kamer, dat zy zig met haer voorstel
 » van den betrekkelijk heeft vereenigd,
 » en het zelve namens de Staeten-Generael aen den
 » Koning ter bekragting heeft gezonden.»

117. In geval van afkeuring geeft zy daer van aen de tweede kamer kennis in deze woorden :

» De eerste kamer der Staeten-Generael heeft geen

» genoegzaeme reden gevonden , om het hier nevens
 » teruggaend voorstel den Koning aen te bieden. «

118. Wanneer den Koning het voorstel van de Staeten-Generael aenneemt , word zulks in de volgende bewoordingen uitgedrukt :

» Den Koning bewilligt in het voorstel. «

Zoo den Koning het niet aenneemt , word zulks op deze wyze te kennen gegeven :

» Den Koning houd het voorstel in overweging. «

119. Alle voorstellen van wet , door den Koning en de beyde kamers der Staeten-Generael aengenomen , verkrygen kragt van wet , en worden door den Koning afgekondigt.

120. De wyze van afkondiging der wetten , en den tyd wanneer zy verbindende zyn , worden door de wet beschikt.

Het formulier van afkondiging is het volgende:

« Wy, enz..... Koning der Nederlanden , enz....
 » allen die dezen zullen zien of hooren lezen , salut !
 » doen te weten.

« Alzoo wy in overweginge genomen hebben , dat
 » enz. (de beweegreden der wet).

« Zoo is het dat wy den Raed van Staet gehoord ,
 » en met gemeen overleg der Staeten-Generael , hebben
 » goedgevonden en verstaen , gelyk wy goedvinden en
 » verstaen by deze , enz.

(Den inhoud der Wet).

« Gegeven , » enz.

VI. AFDEELING.

Van de begrooting der uitgaven van het Ryk.

121. De inwilliging der Staeten-Generael word vereyscht op de begrooting van de uitgaven van het ryk , welke aen de tweede kamer door den Koning in de gewoone vergaderinge word ingezonden.

122. De gemelde begrootinge word in twee afdeelingen gesplitst; deze splitsing zal moeten plaets hebben by de begrooting over het jaer 1820, of zoo veel vroeger als de omstandigheden het toelaeten.

123. De eerste afdeeling bevat alle zoodaenige gewoone , zekere en steeds voordduerende uytgaven , welke uyt den gewoonen loop der zaaken voortvloeyende , in het bezonder tot den staet van vrede betrekking hebben.

Deze uytgaven door de Staeten-Generael goedgekeurt zynde , zyn geduerende de tien daer op volgende jaeren aen geene jaerlyksche toestemming onderworpen.

'Er kan over die uytgaven geene nadere beraedslaeginge vallen , 't en zy den Koning in dien tusschentyd te kennen geeft , dat een gedeelte dier uytgaven verandert is , of geheel opgehouden heeft.

124. By de goedkeuring van deze afdeeling worden tevens voor gelyken tyd vastgesteld , de middelen tot de vinding dier uytgaven bestemt.

Deze middelen eens bepaelt zynde , blyven vastgesteld geduerende dien tyd , 't en zy den Koning noodig oordeelende , dat een dier middelen gewyzigt , of door een ander vervangen wierd , daer ontrent een voorstel doet.

125. Een jaer voor den afloop van den termyn , voor welken deze vaste uytgaven beschikt zyn , word door den Koning den nieuwen 'staet voor de tien jaeren , die op dien termyn volgen , voorgesteld.

126. De tweede afdeeling der begrooting bevat die buytengewoone , onvoorziene en onzekere uytgaven ; welke inzonderheyd in tyden van oorlog , naer voorkomende omstandigheden , moeten worden beschikt.

Deze uytgaven en de middelen tot bestryding der zelve , word maer voor een jaer vastgesteld.

127. De uytgaven voor ieder departement van algemeen bestier , maeken een afzonderlyk hoofdstuk der algemeene begrooting uyt.

De penningen voor een departement toegestaan , konnen alleenelyk en by uytsluyting worden gebruykt voor uytgaven , tot dat departement behoorende , zoo dat geene somme kan worden overgeschreven van het eene hoofdstuk van algemeen bestuer op een ander , dan met gemeen overleg der Staeten-Generael.

128. Den Koning doet jaerlyks aen de Staeten-Generael een uytvoerig verslag geven van het gebruyk der geld-middelen.

VIERDE HOOFDSTUK

Van de Staeten der Provincien.

I. AFDEELING.

Van de saemenstelling der Staeten van de Provincien.

ART. 129. De Staeten der provincien zyn saemengesteld uyt leden , gekozen door de volgende dry standen , naementlyk: door de edelen of ridderschappen , door de steden , door den landelyken stand.

130. Het getal van de leden der provinciale Staetenvergadering en de evenredigheyd der verschillende standen , word beschikt door den Koning , die uyt elke provincie eene commissie benoemt , om hem dienaengaende te dienen van advies.

131. In elke provincie maeken de edelen of een lichaam van ridderschap uyt of niet , na maete zulks het voegelykst geoordeelt word.

De eerste byeenroeping der edelen of ridderschappen en de eerste admissie tot de zelve , word door den Koning gedaen en verleent.

Zy ontwerpen zoodaenige reglementen als zy , behoudens deze grondwet , noodig oordeelen , en zenden de zelve aen den Koning ter bekragtiging.

132. De stedelyke regeringen zyn saemengesteld op zoodaenige wyze als noodig word geoordeelt by de reglementen , door de bestaende regeringen of bezondere commissien door den Koning te benoemen , ontworpen.

De alzoo ontworpen reglementen worden aen de provinciaele Staeten toegezonden , die de zelve met hunne bedenkingen aen den Koning ter bekragtiging aanbieden.

By deze reglementen word bepaelt de wyze , op welke de leden der provinciaele Staeten , die ter benoeming van dien stand staen , zullen gekozen worden.

133. In alle steden worden ingevoerd kiezers-collegiën. Zy worden eenmael in het jaer door de regering byeengeroepen , alleenelyk tot het bedoeld eynde , om de raedplaatsen in dien tusschen-tyd opengevallen , door bevoegde personen te vervullen.

134. De openvallende plaatsen in de kiezers-collegiën ,

worden vervolt by meerderheyd van stemmen der gezeten burgeren, eene zekere, in iedere stad by het stedelyk reglement te bepaelen somme betaelende in de beschrevene middelen. Daer over brengt elk dier burgeren eens in het jaer zyne stem uyt, by behoorelyk geteekende en geslotene briefkens, die aan de huizen opgehaelt worden van wegen de regering.

135. Tot de verkiezinge door den landelyken stand ter provinciaale vergaeding, word elke provincie verdeelt in districten.

136. Niemand kan te gelyk lid zyn der Staeten van meer dan eene provincie.

137. Den koning stelt in alle provincien commissarissen aan, onder zulke benaeminge als hy goedvind, en op zoodaenige instructiën, als hy tot de rigtige uytvoeringe der wetten, tot de waarneming van het belang van het land en van de provincie noodig oordeelt.

Deze commissarissen zitten voor in de vergaderingen der Staeten en in die der gedeputeerde Staeten, volgens den art. 153 te benoemen.

Zy doen by hunne aanstelling den eed van getrouwheid aan de grondwet.

138. De leden der provinciaale Staeten leggen by het aenveerden hunner functiën, ieder op de wyze zyner godsdienstige gezindheyd den volgende eed af:

« Ik zweir (belove) dat ik de grondwet van het » ryk zal onderhouden, zonder daer van op eenigerley » wyze of onder eenig voorwendsel hoe ook genaemt » af te wyken: dat ik de reglementen dezer provincie » zal agtervolgen en naekomen, en voorts de welvaart » van deze provincie met alle myne kragten zal be- » voorderen. »

» *Zoo waerlyk helpe my Godt Almagtig.* »

Zy worden tot dien eed toegelaeten naer alvooren te hebben afgeleyt den eed van zuivering en tegen verboden giften en gaven, hier boven den art. 84 voor de leden der Staeten-Generael bepaelt.

139. De Staeten der provincien vergaderen ten minsten eens in het jaer, en vervolgens zoo dikwils als zy door den Koning worden by-een geroepen.

140. De leden der Staeten stemmen ieder voor zig zelve en zonder ruggespraek met de vergadering die hun benoemt heeft.

141. Tot het nemen van eenig besluyt word de tegenwoordighêyd van meer dan de helft der leden vereyscht.

De besluyten worden by volstreckte meerderheyd van stemmen opgemaekt.

142. Over alle zaeken word mondelinge en by hoofdelijke oproepinge gestemt ; doch by het doen van keuzen of voordragten van persoonen , by besloten en ongeteekende briefkens.

II. AFDEELING.

Van de magt der Staeten provinciael.

ART. 143. De Staeten draegende de kosten van hun bestier voor aen den Koning , die de zelve in geval van goedkeuringe op de begrooting der staetsbehoefsten brengt.

144. Aen de Staeten der provincien word opgedraegen het verkiezen van leden voor de tweedekamer der Staeten-Generael in of buyten hun midden , en zoo veel doenelyk uyt alle de oorden van hunne provincie.

145. De Staeten worden belast met de uytvoering der wetten ópzigtelijk de bescherminge der verschillende godsdienstige gezindheden , en der zelve uytwendigen eerdienst , het openbaer onderwys en armbestier , de aenmoediging van den landbouw , den koophandel , de fabrieken en trafieken , en voorts ontrent alle andere zaeken tot de algemeene belangen betrekkelyk , welke aen hun ten dien eynde door den Koning worden toegezonden.

146. Aen de Staeten word geheel en al overgelaeten de beschikking en beslissing van alles wat tot de gewoone inwendige politie en éconómie behoort. Alle zoodaenige reglementen en ordonnantiën als zy voor het algemeen provinciael belang noodig oordeelen te maeken , moeten altooren hun beslag te hebben , aen de goedkeuringe van den Koning worden onderworpen.

147. Zy zorgen dat den doorvoer door , den uytvoer naer , of den invoer uyt eenige andere provincien geene

belemmering ondergaen , voor zoo verre by de algemeene wetten dienaangaende geene bijzondere voorzieningen mogten zyn gemaakt.

148. Zy trachten alle verschillen tusschen plaatselyke bestieren in der minne by te leggen. Indien zy daer in niet kunnen slaegen , draegen zy het geval ter beslissing voor aen den Koning.

149. Den Koning heeft het vermogen de besluyten der Staeten , die met de algemeene wetten of het algemeen belang strydig mogten zyn , te schorssen en buyten effect te stellen.

150. De Staeten draegen aen den Koning voor , het onderhouden en aanleggen van zoodaenige werken , als zy voor het belang van hunne provincie nuttig oordeelen. Zy kunnen de middelen daer by voordraegen , om daer in geheel of ten deele ten koste der provincie te voorzien. In geval van goedkeuring , word aen hun het bestier der werken en de beheering der penningen opgedraegen , onder de verplichting tot rekening en verantwoording.

151. Zy mogen de belangen van hunne provincien en deszelfs ingezetenen by den Koning en de Staeten-Generael voorstaen.

152. De wyze waer op het gezag en de magt aen de provinciaele Staeten by en ten gevolge van deze grondwet gegeven , word geoeffent , word beschikt by zoodaenige reglementen , als door de Staeten der provincien gemaakt en door den Koning goedgekeurt worden.

153. De Staeten benoemen uyt hun midden een collegie van gedeputeerde Staeten , aen het welk moet worden opgedraegen in het algemeen alles wat tot het dagelyksch beleyd der zaeken en de uytvoering der algemeene wetten betrekking heeft , en zulks het zy de Staeten zyn vergaедert of niet.

In de provincie van Holland vermogen , wegens der zelve uytgestrektheyd en bevolking twee collegiën van gedeputeerde Staeten te worden aangesteld.

III. AFDEELING.

Van de plaatselyke bestieren.

ART. 154. De bestieren ten platten lande , het zy van

heerlykheden, districten of dorpen, worden ingerigt op zoodaenigen voet, als met de bezondere omstandigheden van elk der zelve, met de belangen der ingezetenen en het wettig verkregen regt der belanghebbende onderling bestaenbaer geoordeelt word; alles in overeenstemming met deze grondwet, en volgens naedere reglementen op last der Staeten te maeken, welke de zelve met hunne consideratien aen de bekräftiging van den Koning onderwerpen.

155. De plaatselyke bestieren hebben overeenkomstig den inhoud hunner reglementen, de vrye beschikking over hunne huyshoudelyke belangen, en maeken daer ontrent de vereyschte plaatselyke schikkingen, welke echter in geen geval met de algemeene wetten of het algemeen belang strydig mogen zyn.

Zy zenden afschriften van de zelve aen de Staeten der provincien, blyvende het voorts den Koning onverlet, om ten allen tyde inzag te voorderen, en zoodaenige bevelen te geven, als hy vermeent te behooren.

156. De plaatselyke bestieren zyn gehouden en verplicht de begrooting hunner inkomsten en uytgaven aen de Staeten over te leggen, en gedraegen zig naer het gene dienaangaende door gemelde Staeten noodig geoordeelt word.

157. Voor zoo verre tot goedmaeking der plaatselyke uytgaven eenige belastingen mogten noodig zyn, gedraegen de zelve bestieren zig stiptelyk naer het gene deswegens by de algemeene financiële wetten, ordonnantiën en bepaelingen is vastgesteld.

Alvooren deze belastingen in te voeren, zenden zy de daer ontrent gemaekte ontwerpen, ter goedkeuring aen de Staeten der provincien, met overlegging tevens van eenen juysten staet hunner behoeften.

By het onderzoek daer van, houden de Staeten ook besonderlyk in het oog, dat de voorgedraegene belastingen nimmer bezwaeren den vryen invoer en doorvoer van producten van den grond of voortbrengsels van vernuft van andere provincien, steden of plaetsen, boven die van de plaets zelve waer de belastinge geleyt word.

158. Geene nieuwe plaatselyke belastingen kommen

ingevoert worden, zonder voorafgaende goedkeuring des Konings.

159. De Staeten zenden aen den Koning allede begroo-
tingen van inkomsten en uytgaven, welke hy voordert.

Ten aenzien van het opnemen en sluyten der plaetse-
lyke rekeningen, worden door den Koning de vereyschte
voorzieningen voorgeschreven.

160. De gemelde bestieringen mogen de belangen van
hunne plaetsen en der zelve ingezetenen by den Koning
en de Staeten hunner provincien voorstaen.

IV. AFDEELING.

Algemeene beschikking.

ART. 161. Ieder ingezetenen heeft het regt om ver-
zoeken aen de bevoegde magt schriftelyk in te dienen,
mits die persoonelyk en niet uyt naem van meerderen
worden onderteekent, welk laetste alleen zal konnen
geschieden door of van wege lichaemen wettiglyk sae-
mengesteld en als zoodaenig herkent, en in dat geval niet
anders dan over onderwerpen tot der zelve bepaelde
werkzaamheden behoorende.

VYFDE HOOFDSTUK.

Van de Justitie.

I. AFDEELING.

Algemeene beschikkingen.

ART. 162. 'Er word alom in de Nederlanden regt
gesproken in den naem en van wege den Koning.

163. 'Er zal worden ingevoert eenen algemeenen wet-
boek van burgerlyk regt, van koophandel, van lyfstraf-
felyk regt, van de saemenstelling der regterlyke magt,
en van de maniere van procederen.

164. Iederen ingezetenen word gehandhaeft by het
vreedzaam bezit en genieting zyner eygdommen. Nie-
mand kan van eenig gedeelte der zelve worden ontbloot,
dan ten algemeenen nutte in de gevallen en op de wyze
by de wet te bepaelen, en tegen behoorelyke schaede-
loosstellinge.

165. Alle twist-gedingen over eygendom of daer uyt voortspruytende regten , over schutvoordering of burgerlyke regten , behooren by uytsluyting tot de kennis van de regterlyke magt.

166. De regterlyke magt word alleen geoeffent door regtsbanken , welke by of ten gevolge dezer grondwet worden ingestelt.

167. Niemand kan tegen zynen wil worden afgetrokken van den regter , dien de wet hem toekent.

168. Behalven het geval , dat iemand op heeter daed word betrapt , mag niemand in hegtenis worden genomen , dan op een bevel van den regter , inhoudende de redenen der gedaene aenhouding , en welk bevel , by , of onmiddelyk naer de aenhouding moet beteekent worden aen den genen tegen wie het zelve is gerigt.

De wet bepaelt den form van dit bevel en den tyd binnen welken alle aengeklaegden moeten worden verhoort.

169. Wanneer eenen ingezetenen in buytengewoone omstandigheden , door het politiek gezag mogt worden gearresteerd , is hy , op wiens bevel zoodaenige arrestatie plaets heeft gehad , gehouden daer van terstond kennis te geven aen den plaetselyken regter , en hem voorts den gearresteerden binnen den tyd van dry dagen over te leveren.

De criminele regtsbanken zyn verpligt , elk in hun ressort te zorgen , dat zülks stiptelyk word nagekomen.

170. Niemand mag in de wooning van eenen ingezetenen zyns ondanks treden , dan op last van eene magt , daer toe by de wet bevoegt verklaert , en volgens de formen daer by bepaelt.

171. Op geene misdaed mag ten straf gestelt worden , de verbeurtverklaering der goederen , den schuldigen toebehoorende.

172. In alle criminele vonnissen , ten laste van eenen beschuldigden gewezen , moet de misdaed worden uytgedrukt en omschreven , met aenhaeling van de artikelen der wet , waer op de uytpraek is gegrond.

173. Alle civiele vonnissen moeten de gronden inhouden , waer op de zelve zyn gewezen.

174. Alle vonnissen worden met opene deuren uytgesproken.

II. AFDEELING.

Van den hoogen Raed, de Hoven en Regtbanken.

ART. 175. 'Er bestaet voor het geheel ryk een opperste gerechts-hof, onder den naem van hoogen-raed der Nederlanden.

Deszelfs leden worden zoo veel mogelyk uyt alle de provincien genomen.

176. Van eene voorgevallene opene plaets word door den hoogen raed acn de tweede kamer der Staeten-Generael kennisgegeven, die, ter vervulling van de zelve, eene nominatie van dry persoonen aen den Koning zal aanbieden, ten eynde daer uyt eenen keus te doen. Den Koning benoemt den president uyt de leden van den hoogen raed, en heeft de directe aanstelling van den procureur-generael.

177. De leden van de Staeten-Generael, de hoofden der departementen van algemeen bestier, de leden van den Raed van Staet, de commissarissen van den Koning in de provincien, staen te regt voor den hoogen raed, wegens alle misdryven, geduerende den tyd hunner fonctiën begaen. Wegens misdryven in het uytoeffenen van der zelve fonctiën begaen, worden zy nimmer in regte betrokken, dan naer dat door de vergaeding der Staeten-Generael daer toe uytdukkelyk verlof is verleent.

178. By de wet word naeder bepaelt welke andere amptenaeren en leden van hooge collegiën, wegens misdaeden door hun geduerende den tyd hunner fonctiën begaen, voor den hoogen raed te regt staen.

179. Den hoogen raed oordeelt over alle actiën, waer in den Koning, de leden van het Koninglyk Huys, of den Staet als gedaegden worden aengesproken, met uytzondering der reële actiën, die voor den gewoonelyken regter worden behandelt.

180. Den hoogen raed heeft het toezigt op den geregelden loop en de afdoening van regtsgedingen, mitsga-

ders op de nakoming 'der wetten by alle hoven en regtbanken, en kan der zelve handelingen, dispositiën en vonnissen, daer mede strydig, vernietigen en buyten effect stellen, volgens de bepaeling door de wet daeromtrent te maeken.

181. Aen den hoogen raed valt beroep van alle gewysden, welke ter eerste instantie gediend hebben voor de provinciale hoven, naer de bepaelingen hier van by de wet te maeken.

182. In elke provincie is een gerechtshof, ten waere by de wet een hof over meer dan eene provincie mogt worden gesteld. By eene voorgevallene opene plaetse word door de provinciale Staeten eene nominatie van dry personen, ter vervulling van de zelve den Koning aangeboden, ten eynde daer uyt den keus te doen.

Den Koning benoemt de presidenten diër hoven uyt de leden, en heeft de directe aanstelling van den procureur-generael.

183. Het beleyd der criminele justitie word by uyt-sluiting aen de provinciale hoven en de regtbanken, welker opregting daer toe zal noodig worden bevonden, toebetrouwd.

184. De civile justitie word uytgeoeffend, door de provinciale gerechtshoven, en civiele regtbanken.

185. Der saemenstelling der provinciale gerechtshoven der criminele en civiele regtbanken, der zelve benaeming, magten regtsgebied, zoowel als het gezag der procureurs-generael, hoofdofficieren en balliuwen word door de wet bepaeld.

186. De leden en ministers van den hoogen raed, de provinciale gerechtshoven, en criminele regtbanken, benevens de procureurs-generael, en hoofdofficieren by de zelve, worden voor hun leven aangesteld.

De wet schikt den tyd der bediening van andere regters en regterlyke amptenaeren.

Geenen regter mag geduerende den bepaelden tyd zyner bediening, van zynen post worden ontslagen, dan op eygen verzoek of by regtelyk vonnis.

187. De wet schikt de judicature wegens verschillen en overtredingen op het stuk van alle belastingen zonder onderscheyd.

188. Het krygsvolk te water en te lande, word wegens alle misdaeden door hun gepleegd, te regt gesteld voor krygsraeden en een Hoog Militaire Gerechtshof, volgens de bepaeling by de wet vast te stellen.

Dit Gerechtshof zal uyt een gelyk getal regtsgeleerde, zee-officieren, en land-officieren bestaen, die voor hun leven door den Koning worden benoemd.

Den president zal altyd eenen regtsgeleerden zyn.

189. Het krygsvolk te water en te lande, is, met betrekking tot alle civiele zaaken, aen den burgerlyken regter onderworpen.

ZESDE HOOFDSTUK.

Van den Godsdienst.

Art. 190. De volkomene vryheyd van godsdienstige begrypen word aen elk gewaerborgd.

191. Aen alle godsdienstige gezindheden in het koningryk bestaende, word gelyke bescherming verleend.

192. De belyders der onderscheydene godsdiensten genieten alle de zelve burgerlyke en politieke voorregten, en hebben gelyke aenspraek op het bekleeden van weerdigheden, ampten en bedieningen.

193. Geene openbaere oeffening van godsdienst kan worden belemmerd, dan ingevalle de zelve de openbaere orde of veyligheyd zoude kunnen stooren.

194. De tractementen, pensioenen en andere inkomsten, van welken aerd ook, nu door de onderscheydene godsdienstige gezindheden of der zelve leeraers genoten wordende, blyven aen de zelve gezindheden verzekerd.

Aen de leeraers, welke tot nog toe uyt 's lands kasse geen, of een niet toereykend tractement genieten, kan een tractement toegeleyd, of het bestaende vermeerderd worden.

195. Den Koning zorgt dat de toegestaene penningen, die voor den openbaeren godsdienst uyt 's lands kasse worden betaeld, tot geene andere eynden besteed worden, dan waer toe de zelve bestemd zyn.

196. Den Koning zorgt dat geenens godsdienst gestoord word in de vryheyd van uytoeffening die de grondwet waerborgt.

G

Hy zorgt tevens dat alle godsdienstige gezindheden zig houden binnen de paelen van gehoorzaamheid aen de wetten van den staet.

ZEVENSTE HOOFDSTUK.

Van de Finantiën.

Art. 197. Geene belastingen kunnen ten behoeve van 's lands kasse worden geheven, dan uyt kragte van eene wet.

198. Geene privilegiën kunnen in het stuk van belastinge worden verleend.

199. De schuld word jaerlyks in overweginge genomen ter bevoordering der belangen van de schuldeyschers van den staet.

200. Het gewigt en den keur der muntspeciën zoo wel als deszelfs weirde, word door de wet beschikt.

201. Het toezigt en de zorg over de zaeken van de munt met den aenkleef van dien en de beslissing der kwestien over het alloi, essai en wat dies meer is, word opgedraegen aen een collegie, onder den titel van *Raeden en Generael-Meesters van de munt*, agtervolgens zoodaenige instructiën, als by de wet zullen worden vastgesteld.

By openvalling zend de tweede kamer van de Staeten-Generael eene benoeming van dry personen aen den Koning, welken daer uyt de verkiezing doet.

202. 'Er zal eene algemeene rekenkamer zyn, ten eynde jaerlyksch de rekeningen der verschillende departementen van algemeen bestier op te nemen en te liquideren, mitsgaders behoorelyke rekening en verantwoording te voorderen van alle bezondere lands-comptabele en andere, alles agtervolgens zoodaenige instructiën, als by de wet zullen worden vastgesteld.

De leden dezer rekenkamer worden zoo veel mogelyk uyt alle de provincien genomen.

By openvalling zend de tweede kamer van de Staeten-Generael eene benoeming van dry personen aen den Koning, welken daer uyt de verkiezing doet.

ACHTSTE HOOFDSTUK.

Van de Defensie.

ART. 203. Het draegen der wapenen tot handhaaving der onafhangelykheid van den staet en de beveyliging van deszelfs grondgebied blyft , overeenkomstig met 's lands oude gewoonte , den geest van de pacificatie van Gent , en de grondbeginselen by de unie van Utrecht aengenomen , eene der eerste pligten van alle ingezetenen van het ryk.

204. Den Koning zorgt , dat'er ten allen tyde eene toereykende zee- en land-magt onderhouden word , aengeworven uyt vrywilligers , het zy inboorlingen of vremdelingen , om te dienen in of buyten Europa , naer de omstandigheden.

205. Vremde troepen worden niet dan met gemeen overleg des Konings en der Staeten-Generael in dienst genomen ; de capitulatiën diesaengaende door den Koning gemaakt , worden aen de Staeten-Generael medegedeelt , zoo haest hy zulks geraedig oordeelt.

206. Behalven de vaste zee- en land-magt is'er steeds eene nationale milicie , waer van in vredens tyd jaerlyks een vyfde gedeelte word ontslagen.

207. De milicie word zoo veel mogelyk genomen uyt vrywilligers , op de wyze als by de wet bepaelt word.

By gebrek van genoegzaeme vrywilligers , word de milicie voltallig gemaakt by lotting uyt de ingezetenen die op den 1 january van elk jaer ongetrouwt zyn , hun 19^e jaer ingetreden zyn en hun 23^e nog niet hebben volbragt ; zy , die hun ontslag bekomen hebben , kunnen onder geen voorwendsel tot eenigen anderen dienst , dan de hier naer te melden schutteryen , worden opgeroepen.

208. De milicie komt in gewoone tyden jaerlyks eens te saemen , om geduerende eene maend of daer ontrent in den wapenhandel te worden geoeffent ; blyvende het nogtans aen den Koning voorbehouden , om , wanneer hy zulks voor 's ryks belangen mogt geraedig oordeelen , een vierde van het geheel getal te doen saemenblyven.

209. Indien het dringend oorlogs-gevaer, of andere buytengewoone omstandigheden noodig mogt zyn, de geheele milicie by-een te roepen en te doen saemen blyven, zal zulks, indien de Staeten-Generael niet vergadert zyn, gepaert gaen met eene buytengewoone byeenroepinge van de zelve, ten eynde van het verrigten opening te geven, en de voordere daer toe betrekkelyke maetregelen met de vergaderinge te beraemen.

210. De milicie mag nimmer en in geen geval naer de coloniën worden gezonden.

211. De milicie kan nimmer zonder bezondere toestemming der Staeten-Generael buyten de grenzen van het ryk worden gezonden, ten zy in een oogenblikkelyk dringend gevaer, of ook wanneer by garnizoens-veranderingen de kortste march-route over vremden bodem loopt. In beyde deze gevallen geeft den Koning van de door hem deswegen gestelde orders, zoo haest mogelyk kennis aen de Staeten-Generael.

212. Alle de kosten voor de legers van het ryk, worden uyt 's lands kasse voldaan.

De inkwartierungen en het onderhoud van het krygsvolk, de transporten en leverantiën van welken aerd ook, aen 's Konings legers of vestingen, kunnen niet ten laste van een of meerdere inwoonders of gemeenten worden gebragt. Zoo door onvoorziene omstandigheden zoodaenige transporten of leverantiën van bezondere personen of gemeenten worden gevoordert, zal het ryk de zelve te gemoet komen en op den voet by de reglementen bepaelt, schaedeloos stellen.

213. In alle gemeenten, welkers bevolking binnen den besloten kring of ontrent der gebouwen, 2500 zielen en daer boven bedraegt, worden als van ouds schutteryen opgerecht, tot behoud der inwendige rust.

Deze schutteryen dienen in tyden van oorlog en gevaer tegen de aenvallen van den vyand. In andere gemeenten worden in tyd van vrede, rustende schutteryen ingestelt, welke in geval van oorlog, gezaementlyk met de voorgemelde dienen als een landstorm, tot verdediging des vaderlands.

214. De bepaelingen, welke door den Koning, zoo ontrent het getal en de inrigting der milicie, als opzigtelyk het geen de schutteryen en den landstorm betreft, noodig geoordeelt werden, zyn het voorwerp eener door hem voor te draegen wet.

NEGENSTE HOOFDSTUK.

Van den Waterstaet.

ART. 215. Den Koning heeft het oppertoezicht over alles wat betreft den waterstaet van het koningryk, de wegen en bruggen daer onder begrepen, zonder onderscheyd of de kosten daer van worden betaelt uyt 's lands kasse of op eene andere wyze gevonden.

216. Den Koning doet het algemeen bestier van den waterstaet, wegen en bruggen, uytoeffenen op zoodaenige wyze als hy meest geschikt zal oordeelen.

217. Het gemelde algemeen bestier zal, behalvens de uytoeffening van zoodaenig algemeen oppertoezicht als den Koning goed vind aen het zelve op te draegen over de werken die door collegiën, gemeenten of particulieren bekostigt worden meer bepaeldelyk en agtervolgens de instructie, door den Koning te geven, belast zyn met alle zoodaenige waterwerken van zeehaevens, reeden, rivieren, schorten, duynen, dyken, sluyzen als anderzins, mitsgaders van alle zoodaenige wegen en bruggen, waer van de kosten van aenleg en onderhoud het zy geheel, het zy gedeeltelyk, zyn tot laste van 's lands kasse.

218. Voor zoo verre nogtans onder de werken, wegen en bruggen in het slot van den voorgaenden artikel vermeld; de uyt zulke gevonden worden, waer van de beheering, het zy uyt hoofde dat de zelve niet van een zoodaenig algemeen belang voor den staet zyn, het zy om andere redenen uyt het nut der zaek ontleent, beter en gevoegelyker door de Staeten der provincie, waer in zy gelegen zyn, zouden kunnen worden uytoegeoeffent, zal de zelve beheering aen gemelde Staeten het zy afzonderlyk, het zy gezaamenlyk met de algemeene directie worden opgedraegen.

219. Den Koning naer de Staeten der provincie geltoort en het advies van den Raed van Staet ingenomen te hebben, bepaelt welke de werken zyn die uyt hoofde van gemelde onderscheydinge onder de beheering der Staeten zullen worden gestelt; zoo wel als de wyze op welke in de betaeling der onkosten van die werken zal worden voorzien.

220. Zoodaenige zee- of rivier-water keerende dyk-sluis- en andere water-werken, als door collegiën, gemeenten of particulieren bekostigt en beheert worden, staen onder het onmiddelyk toezigt van de algemeene directie van den waterstaet; welken zorgt dat by het aanleggen of herstellen dier werken niets geschiede, het welk naedeel aan de algemeene belangen zoude kunnen toebrengen, en aan de zelve collegiën, gemeenten of particulieren daer ontrent de noodige voorschriften geeft.

Het onmiddelyk toezigt over de in dit artikel vermelde werken, zal almede door den Koning aan de Staeten der provincie in welk de werken zich bevinden, kunnen worden opgedraegen, voor zoo veel ontrent eenige van de zelve redenen van nuttigheyd bestaen.

221. De provinciale Staeten hebben het toezigt over alle andere in het voorig artikel niet bedoelde waterwerken, mitsgaders de canalen, vaerden, meiren, plassen, wegen en bruggen binnen hunne provincie, welke worden beheerd en bekostigd door collegiën, gemeenten of particulieren. Zy zorgen dat die werken behoorlyk worden gemaekt en onderhouden.

222. De Staeten hebben het toezigt en gezag over alle hooge en andere heemraedschappen, wateringën, waterschappen, dyk-en-polderbestueren en andere diergelyke collegiën; hoe ook genaemd, binnen hunne provincien, onverminderd nogtans het geen in den art. 220. ontrent het onmiddelyk toezigt van de algemeene directie van den waterstaet over de daer by-genoemde zee of rivierwater-keerende werken is bepaeld.

De laetst goedgekeurde reglementen dezer collegiën maeken den voet van de zelve inrigtingen uyt, behoudens nogtans het regt der Staeten, om daer in onder

goedkeuringe van den Koning, verandering te maeken, en onverminderd de bevoegdheyd diër collegiën, om aen de Staeten zoodanige veranderinge daer ontrent voor te stellen, als zy voor het belang der ingelanden zullen vermeenen te behooren. Wat de benoeming en het maeken van nominatiën voor gemelde collegiën aengaet, zal daer ontrent door de Staeten der provincien voordraegt aen den Koning gedaen worden.

223. De Staeten hebben het toezigt over alle vereeningen, ontgrondingen, indykingsen, droogmaekeryen, meynwerken en steengroven binnen hunne provincie.

Den Koning kan, uyt hooft van het grooter en algemeen belang van zoodanige ondernemingen het onmiddelyk toezigt over de zelve en de algemeene directie van den waterstaet, wegen en bruggen opdraegen.

224. Wanneer by vervolg eenig subsidie uyt de algemeene schatkist van het ryk word verleend, ter oorzake van eenige in dit hoofdstuk bedoelde werken, zal tevens worden bepaeld op welke wyze het beheer of het toezigt over zoodanig werk zal worden uytgeoeffend.

225. Den opbreng van weg-brug en sluysgelden is nytsluitend bestemd tot het onderhoud en de verbetering van die wegen, bruggen, vaerden, en bevaerbaere rivieren, waer op de zelve betaeld worden; het gene boven dit onderhoud mogt overschieten word tot uytgaven van den zelve aerd in de zelfde provincie besteed, met uytzondering der gelden, ontfangen op de groote communicatiën van het ryk, waer van het overschot tot gelyke eynden kan worden besteed, daer, waer den Koning zal goedvinden.

TIENDE HOOFDSTUK.

Van het Onderwys en het Armbestier.

Art. 226. Het openbaer onderwys is een aenhoudend voorwerp van de zorg der regering. Den Koning doet vanden staet der hooge, middelbaere en leege scholen, jaerlyks, aen de Staeten-Generael een uytvoerig verslag geven.

227. Het is aan elk geoorlofd om zyne gedagten en gevoelens door de drukpers, als een doelmaetig middel tot uytbreyding van kennis en voortgang van verligting te openbaeren, zonder eenig voorafgaend verlof daer toe noodig te hebben, blyvende nogtans elk voor het geen hy schryft, drukt, uytgeeft of verspreyd, verantwoordelyk aan de maetschappy of bezondere personen, voor zoo verre dezer regten mogten zyn beloedigd.

228. Als eene zaake van hoog belang word ook het arm-bestier en de opvoeding der arme kinderen aan de aenhoudende zorg der regering bevolen. Den Koning doet insgelyks, van de inrigtingen dienaengaende, jaerlyks een uytvoerig verslag aan de Staeten-Generael geven.

ELFSTE HOOFDSTUK.

Van de veranderingen en Byvoegselen.

Art. 229 Ingeval in het vervolg eenige verandering of byvoeging in de grondwet noodig mogte zyn, moet deze noodzaakelykheyd by eene wet verklaerd, en de verandering of byvoeging zelve, duydelyk aangewezen en uytgedrukt worden.

230. Deze wet word aan de Staeten der provincien gezonden, welke binnen den tyd daer toe telkens by de wet bepaeld, aan de gewoone leden der tweede kamer van de Staeten-Generael een gelyk getal huytengewoone toevoegen, die op de zelve wyze als de gewoone benoemd worden.

231. In de gevallen, waer in, volgens de art. 27, 44 en 46, de tweede kamer der Staeten-Generael, volgens deze grondwet, in dobbelen getale moet byeenkomen, word deze benoeming door de Staeten der provincien gedaen, op last van den genen die het koninglyk gezag uytoeffent.

232. De tweede kamer der Staeten-Generael, mag over geene voorstellen tot verandering of byvoeging in de grondwet, eenig besluit nemen, ten zy twee derde gedeelten der leden, die de vergadering uytmaeken, tegenwoordig zyn.

De besluyten worden by eene meerderheyd van dry vierde gedeelten der tegenwoordige leden opgemaakt.

Voor het overig word in allen gevolgd het geen over het maeken der wetten is bepaeld.

233. Geene verandering in de grondwet of in de erfopvolging , mag geduerende een regentschap worden gemaekt.

234. De verandering of byvoegselen in de grondwet , door den Koning en de Staeten-Generael vastgesteld , worden plegtiglyk afgekondigd , en by de algemeene grondwet gevoegd.

ADDITIONEELE ARTIKELEN.

Art. 1. Den Koning is bevoegd alle die maetregelen te nemen , welke vereyscht worden , om de voorenstaende grondwet in alle haere deelen op eene geschikte wyze , en zoo spoedig als den aerdder zaeke zulks zal toelaeten , in werking te brengen ; ten dien eynde zal hy voor de eerste reyze benoemen en aenstellen alle collegiën en amptenaeren , van welke anderzins de aenstelling of voordragt by de grondwet aen andere is toegekend.

2. Alle bestaende autoriteyten blyven voortdueren , en alle thans in werking zynde wetten behouden kragt , tot dat daer in op eene andere wyze zal zyn voorzien.

3. De eerste aftreding der leden van de tweede kamer der Staeten-Generael zal plaets hebben met den derden Maendag in October van het jaer 1817.

be
de
co
//
roy
ni
co
fa
sa
//
fa
De
Celle
K
roy
au
ra
C
C
C

De la maintenir
y'en ecarte. Le
provinciaux, est
prétoient tous
gouvernement fran
la Constitution
Celle observation
de Demontet, de
a infructueuse
tre le verment
aucun trait, de
cune manière, mes
provinciaux

et
ut
vid

Il ne faut pas se contenter de ce qu'on
serment des membres des états
Donc le même que celui que
les fonctionnaires, sous le
vois; D'avoir : obéissance à
?

n a uniquement pour but
que tous les arguments qu'on
a mis en avant pour combattre
Des états généraux, n'ont
ne sont applicables d'au-
à celui qu'on exige des états

ce que
sont
ces choses
qui que
le
ce à

but
ts par
combien
a ont
l'eau
des choses

me

ici

sterd

de

d

h.

o

mes

et

ent

mit

142

tion belge.

Grand proteste ici qu'étranger à toute
présents motifs de Rejet ne lui ont
été & du bien général de la généra-

le l'indignat & l'admissibilité à tout
étranger, qui sur la présentation des
le ou le Candidat est ~~domicilié~~ domicilié.

On ne peut sortir du royaume sans
la 1re Chambre des représentants.

sciller d'état condamné pour félonie,

parce que le roi ne doit pas craindre de me
et parce que dans une Constitution tout
traire.

Dignité sacrée et incapable de faire
de Départements ministériels doivent
ernement, condamnables par la
ce.

obéissant et essentiellement sub-
on la Déclaration même des puissances
quelque grade ils puissent avoir soit

